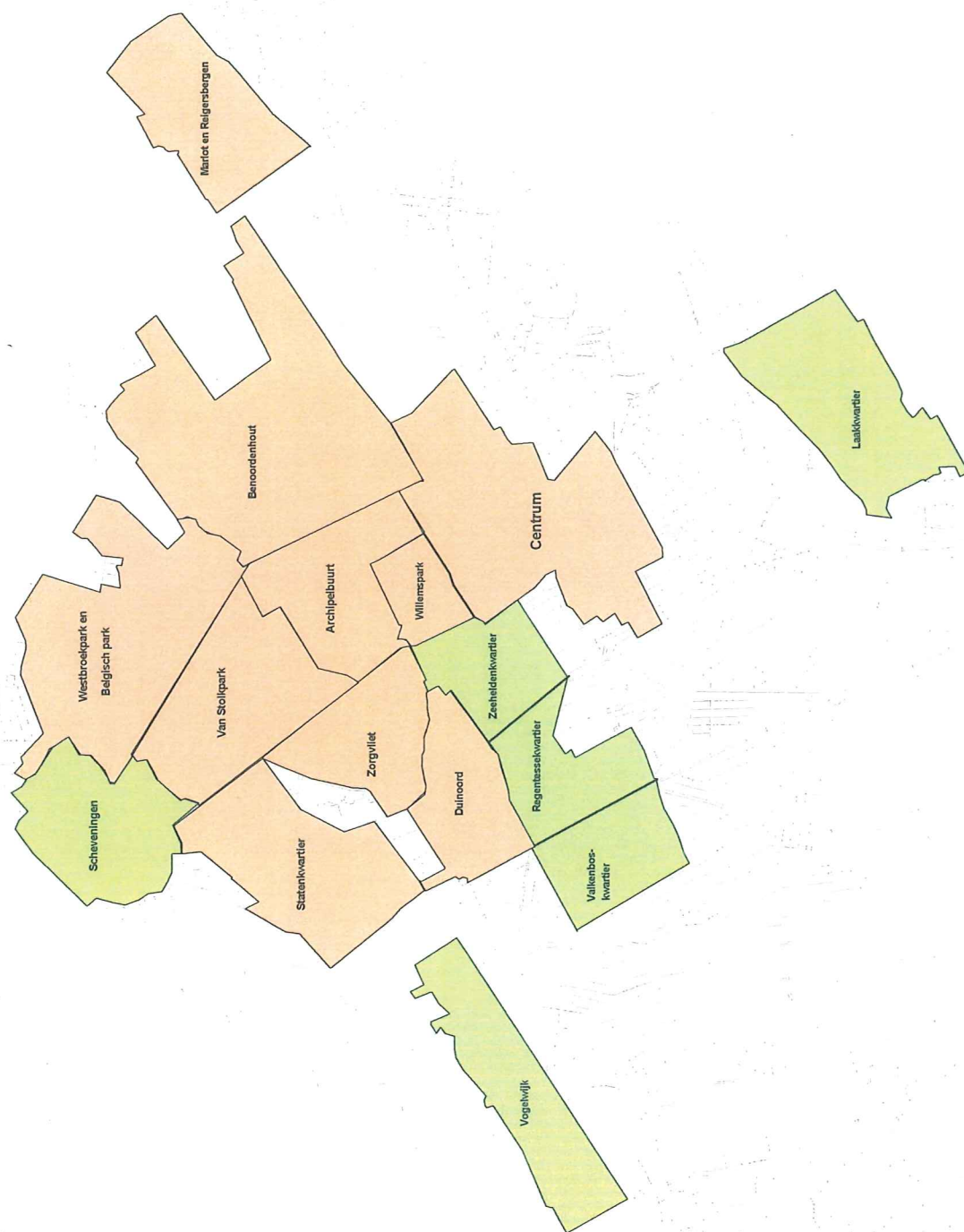

CULTUURHISTORISCHE ORDE-KAARTEN VAN DE BESCHERMDE HAAAGSE STADSGEZICHTEN

 rijks beschermd stadsgezicht

 gemeentelijk beschermd stadsgezicht

Leeswijzer

In deze leeswijzer wordt inzicht gegeven in de opbouw van de cultuurhistorische ordekaart.

De cultuurhistorische waarden die bepalend zijn voor de eigen identiteit en het monumentale karakter van een beschermd stadsgezicht zijn verwoord in de toelichtende omschrijving behorend bij de aanwijzing tot beschermd stadsgezicht. Maar net zoals in een beschermd pand er onderdelen van meer en minder monumentale waarden aanwezig zijn, heeft ook een beschermd stadsgezicht gebouwen en straatensembles die in meer of mindere mate bijdragen aan het monumentale karakter van die wijk. Deze gelaagdheid is voor wat betreft het gevelbeeld op de cultuurhistorische kaarten inzichtelijk gemaakt.

De basis voor elke cultuurhistorische ordekaart is een “scan” waarin is aangegeven wat de maatgevende bouwmassa en bebouwingstypologie is en welke architectuurstijlen in het betreffend stadsgezicht de identiteit en beschermingsgrond bepalen. Deze “scan” is het referentiekader waarop de cultuurhistorische ordening is gebaseerd. Voor de definitie van de architectuurstijlen en de hierbij behorende verschijningsvorm zijn de clusters van “Het verzorgde gevelbeeld van Den Haag” als leidraad genomen. Op grond van deze informatie zijn alle straatwanden voorzien van de kwalificatie eerste, tweede of derde orde.

Bij de ordening is gekeken naar:

- de architectonische kwaliteit en gaafheid van het straatbeeld
- stedenbouwkundige betekenis
- relatie en situering ten opzichte van een belangrijke groen- of waterstructuur

1

Straatwand van de eerste orde.

De straatensemble's van de eerste orde bezitten alle een hoge ensemblewaarde en vormen als het ware de dragers van het beschermd stadsgezicht. De selectie hiervan heeft reeds plaatsgevonden in het in 1992 afgeronde Monumenten Inventarisatie Project (MIP). Op de cultuurhistorische ordekaart zijn de straatwanden van de eerste orde dan ook nagenoeg gelijk aan die van het MIP. Het zijn de straten met de meest geslaagde architectuur, de fraaiste groenaanleg en belangrijke zichtassen. Deze zijn op de ordekaart voorzien van een paarse lijn.

Straatwand van de tweede orde.

Deze beeldondersteunende straatensembles (voorzien van een bruine lijn) zijn alle overige straten die dateren uit de aanleg van de wijk. De oorspronkelijke aanleg en het architectuurbeeld is ook hier nog goed bewaard.

Straatwand van de derde orde.

Dit zijn straatwanden met een later sterk gewijzigde stedenbouwkundige opzet en architectuur die niet meer aansluit op het oorspronkelijk stedelijk weefsel. Om deze straten is een groene lijn getrokken.

Door sloop en nieuwbouw kan het voorkomen dat ook in straatwanden van de eerste en tweede orde zich individuele panden bevinden die afwijken van het oorspronkelijke architectuurbeeld. Deze panden hebben geen betekenis als het gaat om de waarden die hebben geleid tot de aanwijzing als beschermd stadsgezicht en de cultuurhistorische ordening van de straatwanden. Op de ordekaart is daarom naast de ordening van gehele straten ook op objectniveau de cultuurhistorische gelaagdheid weergegeven.

- Eerst zijn dit de panden die afwijken van de voor de onderscheiden gebieden kenmerkende architectuur. Deze zijn geel gekleurd (■).
- Is naast een afwijkende architectuur ook de bouwmassa en schaal van een geheel andere maat dan is dit apart in grijs (■) aangegeven.

Tenslotte is in rood (■) nog aangegeven welke panden officieel geregistreerde monumenten zijn (zowel de rijks- en gemeentelijke monumenten).

Archipelbuurt en Willemspark II

Archipelbuurt

De bebouwingstypologie van dit rijks beschermde stadsgezicht wordt bepaald door:

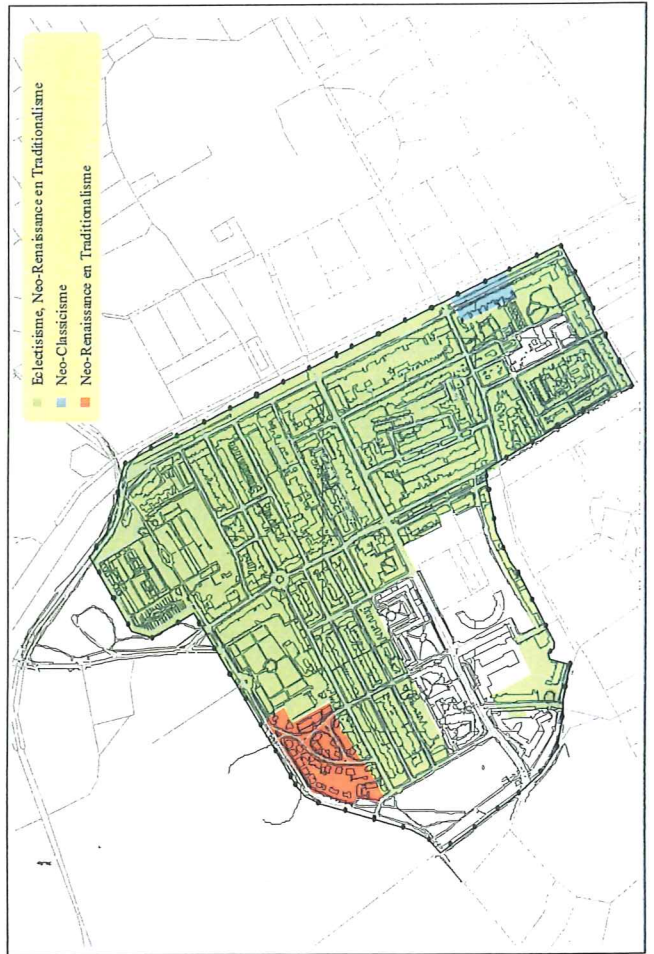
- De tussen 1870 en 1890 op een rechthoekig stratenpatroon uitgelegde wijk gelegen tussen de Timorstraat en Koninginnegracht met een bebouwingsbeeld in *eclectische stijl* en *neo-rennaissance*. Hier en daar zijn panden in *traditionele stijl* opgetrokken. De huizen bezitten twee of drie bouwlagen (vier bouwlagen is een uitzondering) met kapverdieping. Souterrains komen incidenteel voor. Kenmerkend is de afwisseling in schoon metselwerk en gepleisterde gevelonderdelen en ook de vaak rijke ornamentering van kozijnen en kroonlijsten.
- Het rond een ovaalvormig plein met gebogen stratenpatroon aangelegde Prinsevinckenpark uit circa 1888 heeft overwegend bebouwing in *neo-rennaissance*. Hier bestaat de bebouwing uit villa's of in groepen van twee of drie gebouwde en door tuinen omgeven herenhuizen. De villa's in het middendeel zijn na 1910 gebouwd in een *traditionele stijl*.

Willemspark II

De bebouwingstypologie van dit rijks beschermde stadsgezicht wordt bepaald door:

- De afwisseling van monumentale herenhuizen, woningen voor de middenklasse en hofescomplexen voornamelijk tussen 1870 en 1900 uitgelegd als aaneengesloten bebouwing van twee of drie lagen met kapverdieping. De architectuur is *eclectisch* of in *neo-rennaissance* vorm gegeven. Zeer incidenteel is een pand in traditionele stijl opgetrokken.
- De *neo-classicistische* gevelrij voormalige herenhuizen aan de Koninginnegracht 26 t/m 35 uit 1840.

- 1e orde - hoogwaardig straatensemble
- 2e orde - beeldondersteunend straatensemble
- 3e orde - afwijkende stedenbouwkundige structuur
- monument
- perceel afwijkend in architectuur
- perceel afwijkend in architectuur en/of bouwmassa

Belgisch Park en Westbroekpark

Belgisch Park:

De bebouwingstypologie van dit rijks beschermde stadsgezicht wordt bepaald door:

- Het vanaf het eind van de negentiende eeuw uitgelegde deel van de wijk rond het Belgisch Plein en de daarop aansluitende straten met merendeels geschakelde villa's en rijke herenhuizen in *neo-renaissance*, *overgangsarchitectuur* en *traditionalisme*. Ook het gevangeniscomplex langs de Pomstationsweg en de bebouwing aan de Badhuisweg en Nieuwe Parklaan van forse vrijstaande en/of geschakelde villa's is vormgegeven in deze architectuurstijlen. Langs de Nieuwe Parklaan zijn hier en daar ook invloeden van de Engelse landhuisstijl waarneembaar
- Het enige decennia later (tussen circa 1910 en 1930) bebouwde oostelijke deel van het Belgisch Park rondom de Duinkerkestraat bestaande uit aaneengesloten herenhuizen, deels in *traditionalisme* maar voornamelijk in de stijl van de *Nieuwe Haagse School*.

Westbroekpark:

De bebouwingstypologie van dit rijks beschermde stadsgezicht wordt bepaald door:

- Het merendeels rond 1900 rond de Wagenaarweg uitgelegde Wittebrugkwartier bestaande uit enkele eenvoudige middenstandswoningen maar voornamelijk herenhuizen en geschakelde villa's, veelal twee of drie bouwlagen met kap, in hoofdzakelijk *neo-renaissance*, *overgangsarchitectuur* en *traditionalisme*.
- De rond 1920 tot stand gekomen bebouwing van geschakelde herenhuizen, voornamelijk bestaande uit twee bouwlagen onder kap langs de Rijslag en Kapelweg, deels in *traditionalisme* maar voornamelijk in de stijl van de *Nieuwe Haagse School*.
- Het vanaf 1912 ontwikkelde Klatterpark met in groen gesitueerde villa's van vaak zeer grote omvang in *traditionalisme*, enkele in *Engelse landhuisstijl* en met hier en daar invloeden van de Nieuw Haagse School.
- De bebouwing van villa's en herenhuizen in het Hubertuspark en langs de zuid-oostelijke rand (in feite behorend tot het aangrenzende Duttendel) in *Wederopbouwarchitectuur*.

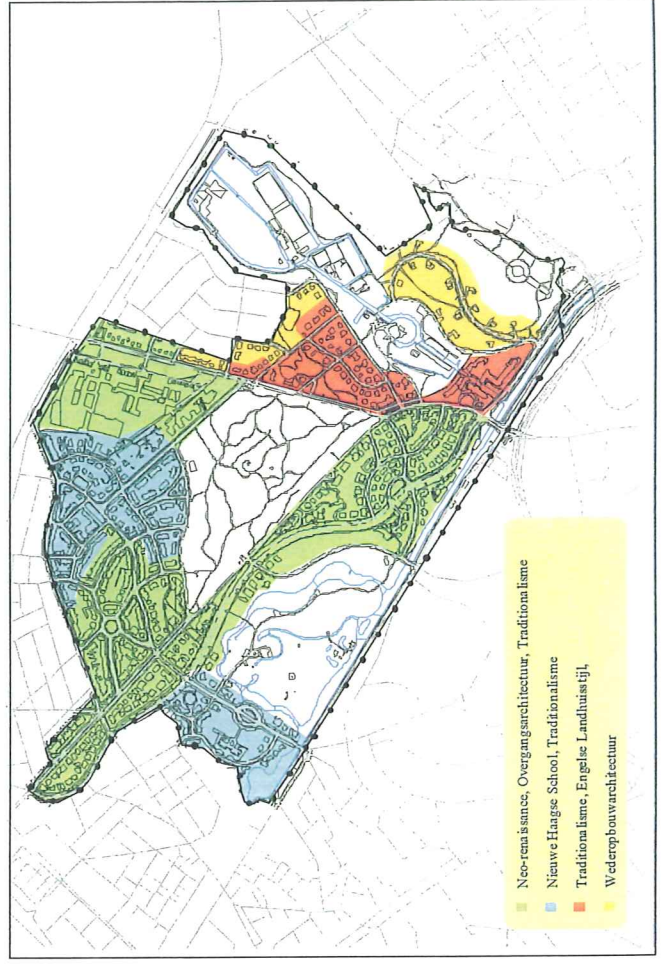
1e orde - hoogwaardig straatensemble

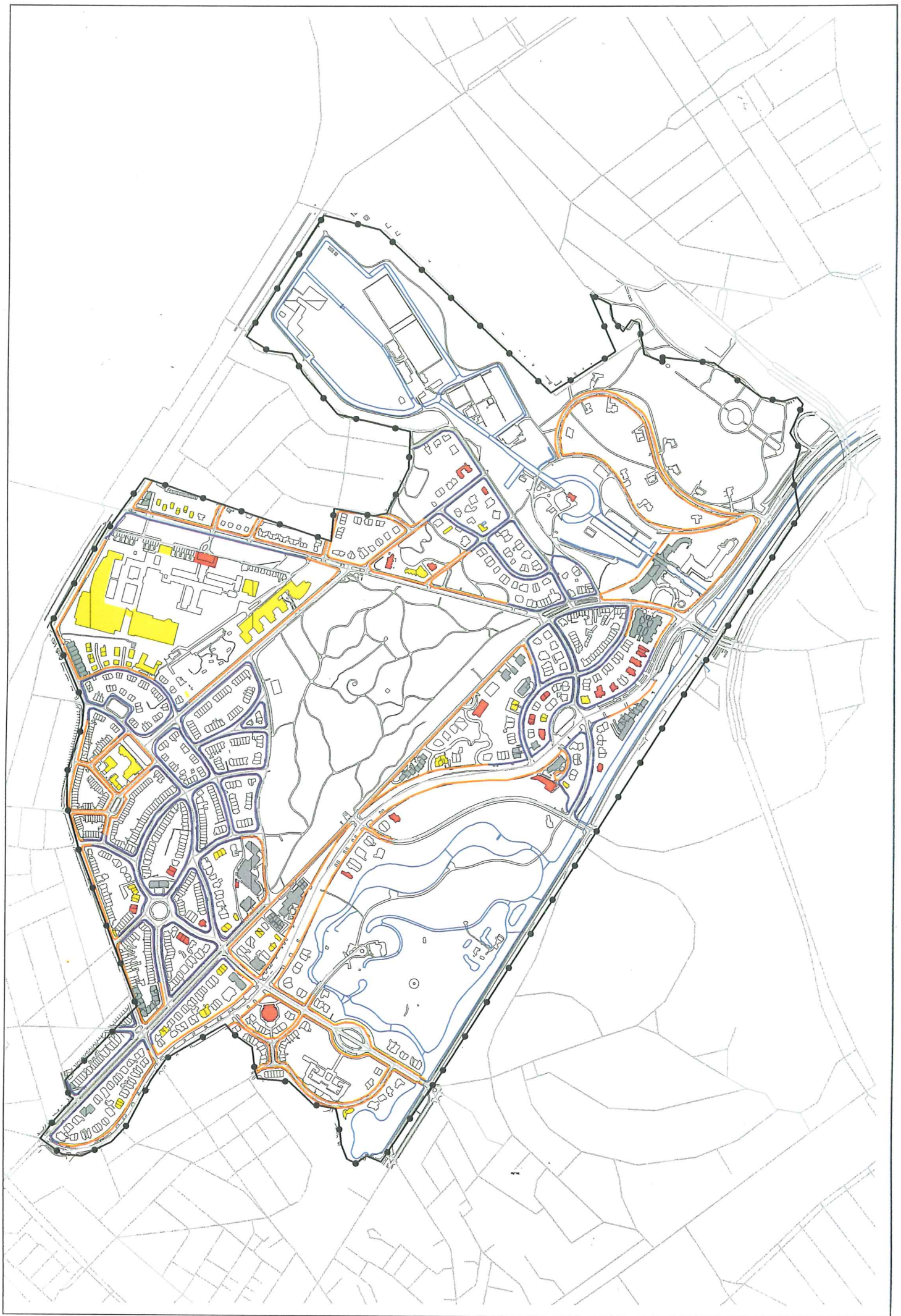
2e orde - beeldondersteunend straatensemble

monument

perceel afwijkend in architectuur

perceel afwijkend in architectuur en/of bouwmassa

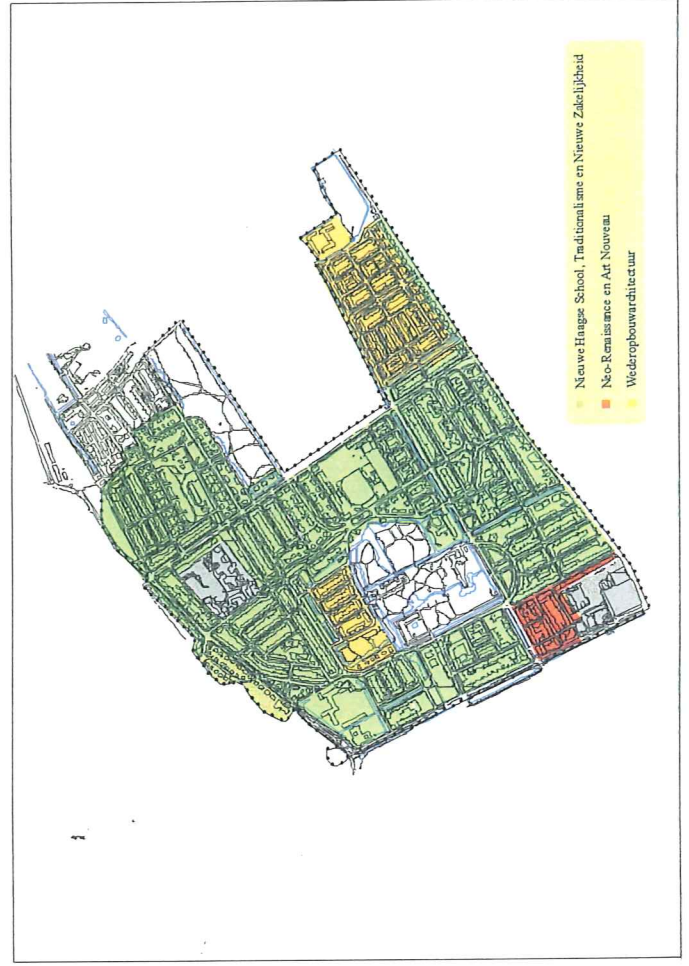

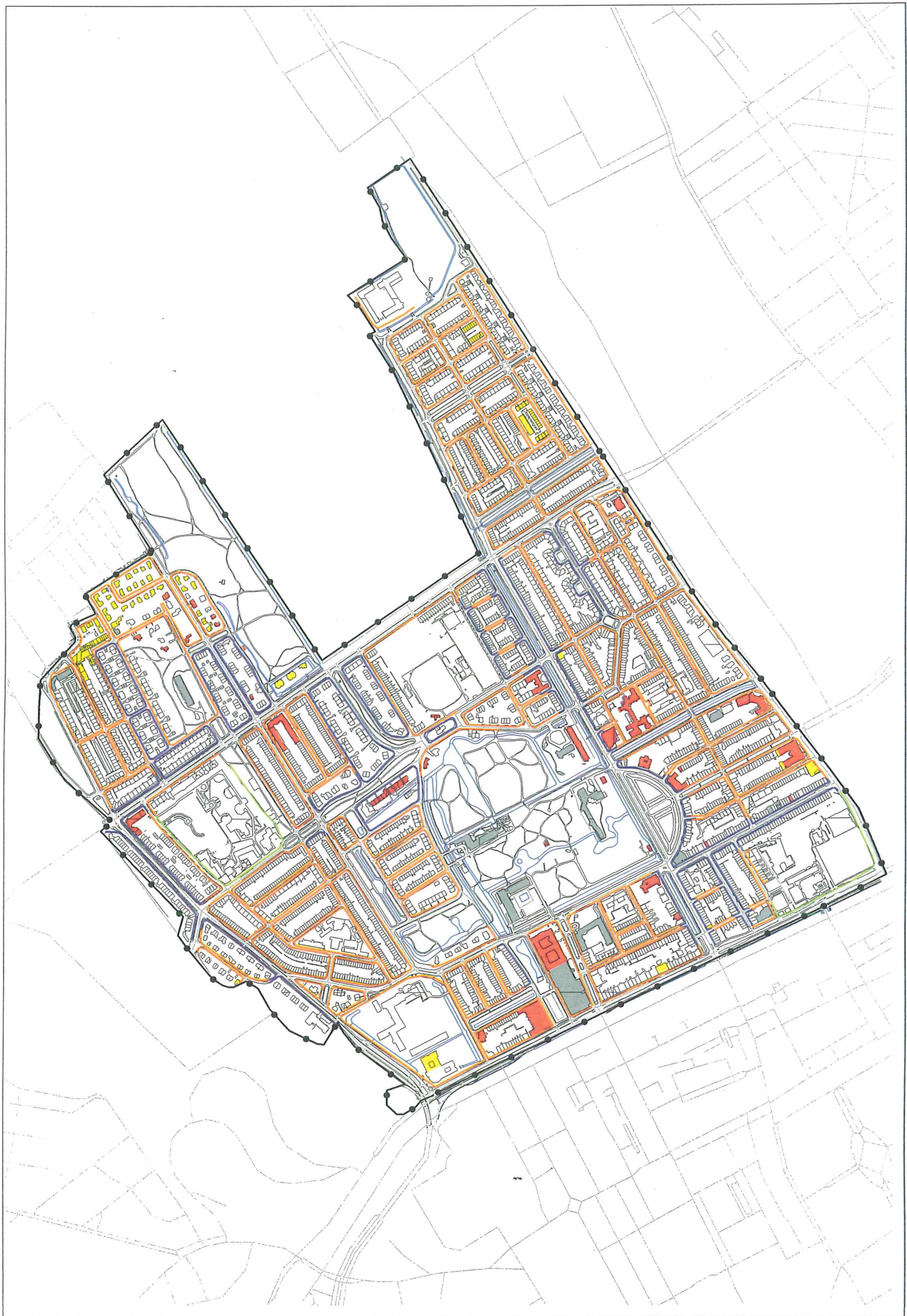
Benoordenhout

De bebouwingstypologie van het Benoordenhout wordt bepaald door:

- Het Nassaukwartier aangelegd rond 1894-1902 met aaneengesloten herenhuizen overwegend in *neo-rennaissance*. Enkele panden vertonen de kenmerken van de *Art Nouveau*. De gemiddelde breedte is vier vensterassen, de hoogte varieert van drie tot vier bouwlagen met kap of plat dak.
- Het na de tweede wereldoorlog bebouwde gebied op het voor-oorlogse stratenplan tussen de Hart Nibbrigkade en Therese Schwarzestraat en tussen de Oostduinlaan en Van Lanscroonstraat in *Wederopbouwarchitectuur*. Het merendeel bestaat uit aaneengesloten herenhuizen en appartementen, variërend van twee tot vier bouwlagen met kap of plat dak. Hier en daar is een hoogteaccent. Ook de bebouwing op het kavel tussen de Van Voorschotenlaan en Waaldorperweg kent in de typologie van de Benoordenhout passende *Wederopbouwarchitectuur*.
- Verder bestaat het Benoordenhout uit sobere baksteenarchitectuur uit de jaren twintig en dertig in de stijl van de *Nieuwe Haagse School*, soms afgewisseld met panden die hun vormtaal hebben ontleend aan het *traditionalisme*, *Amsterdamse School* en *Nieuwe Zakelijkheid*. Tussen de Raanweg en Oostduinlaan is ook nog gebouwd in de *overgangsarchitectuur*. De rijen met herenhuizen in het gesloten op halfopen bouwblok overheersen. Daarnaast kent de wijk ook panden met boven en benedenwoning, villa's en twee-onder-één kappers. Scholen en kantoorgebouwen zijn over de wijk verspreid. De woonbebouwing is doorgaans twee tot vier bouwlagen met kap of plat dak. De bijzondere bebouwing kent meer variatie in bouwhoogte.

- 1e orde - hoogwaardig straatensemble
- 2e orde - beeldondersteunend straatensemble
- 3e orde - afwijkende stedenbouwkundige structuur
- monument
- perceel afwijkend in architectuur
- perceel afwijkend in architectuur en/of bouwmassa

Centrum

De bebouwingstypologie van dit rijks beschermd stadsgezicht wordt bepaald door:

- De samenhang in beeld en verkaveling van de historisch gegroeide bebouwing vanaf de middeleeuwen tot heden. De samenhang in de bebouwing wordt met name bereikt doordat het merendeel een verticale opbouw kent van plint, bouwlagen, kroonlijst en meestal een kap waarbij wel sprake is van een *pluriform gevelbeeld* (diversiteit aan bouwstijlen en veelal individuele bebouwing in plaast van seriebouw). Ook is sprake van een sterke *samenhang in de verkaveling* (perceelbreedte en hoogte per straat of heel gebied. Deze is doorgaans breder en hoger in het grafelijk deel en smaller in "het dorp". Typerend daarbij is dat de bouwhoogten onderling vaak steeds net verschillen. Verspreid komt bijzondere bebouwing in de wijk voor, ondermeer in de vorm van kantoren, banken, warenhuizen, scholen en kerken.
- De na 1850 uitgelegde delen tussen Kazernestraat en Mauritskade met een homogeen architectuurbeeld in *eclectische stijl* of *neo-rennaissance* en rondom het Louis Couperusplein in *Nieuwe Haagse School*.
- De *schaalvergroting* langs en rondom de verkeersdoorbraken uit de vorige eeuw, waarbij in diverse twintigste eeuwse bouwstijlen is vormgegeven.

1e orde - hoogwaardig straatenssemble

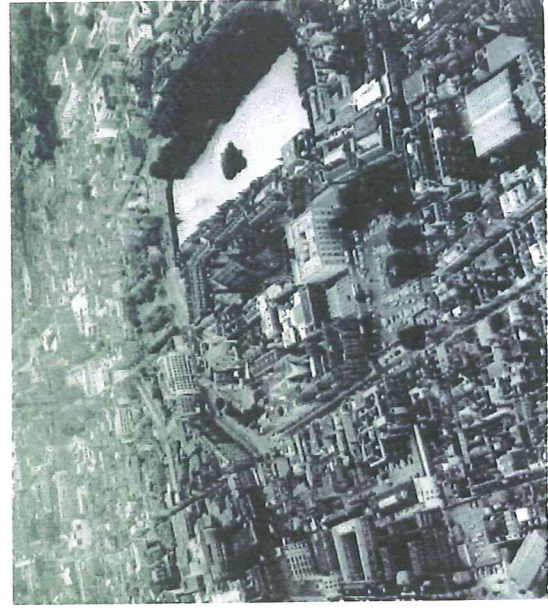
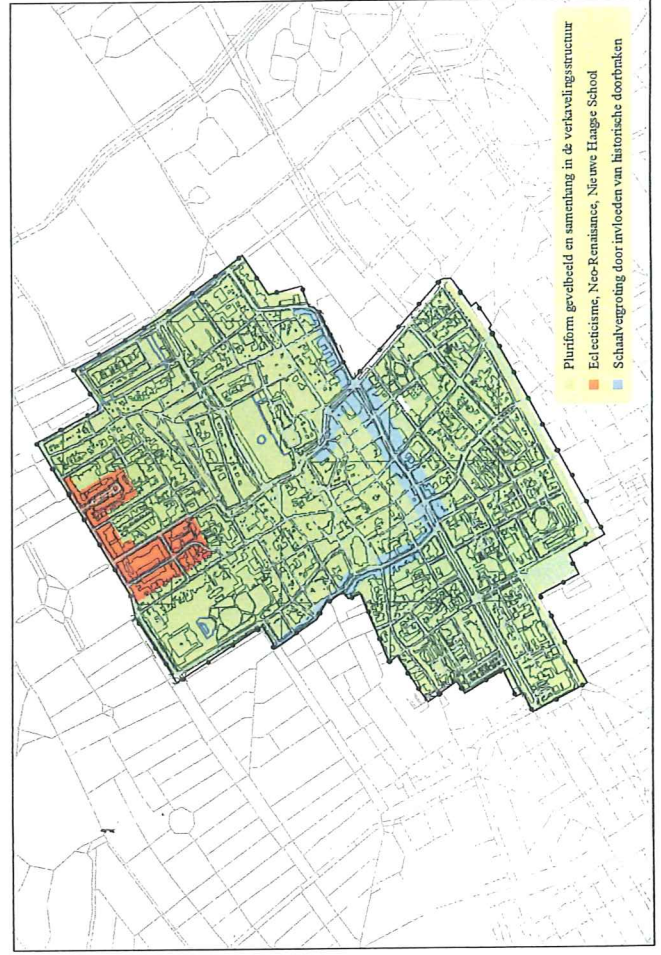
3e orde - afwijkende stedenbouwkundige structuur

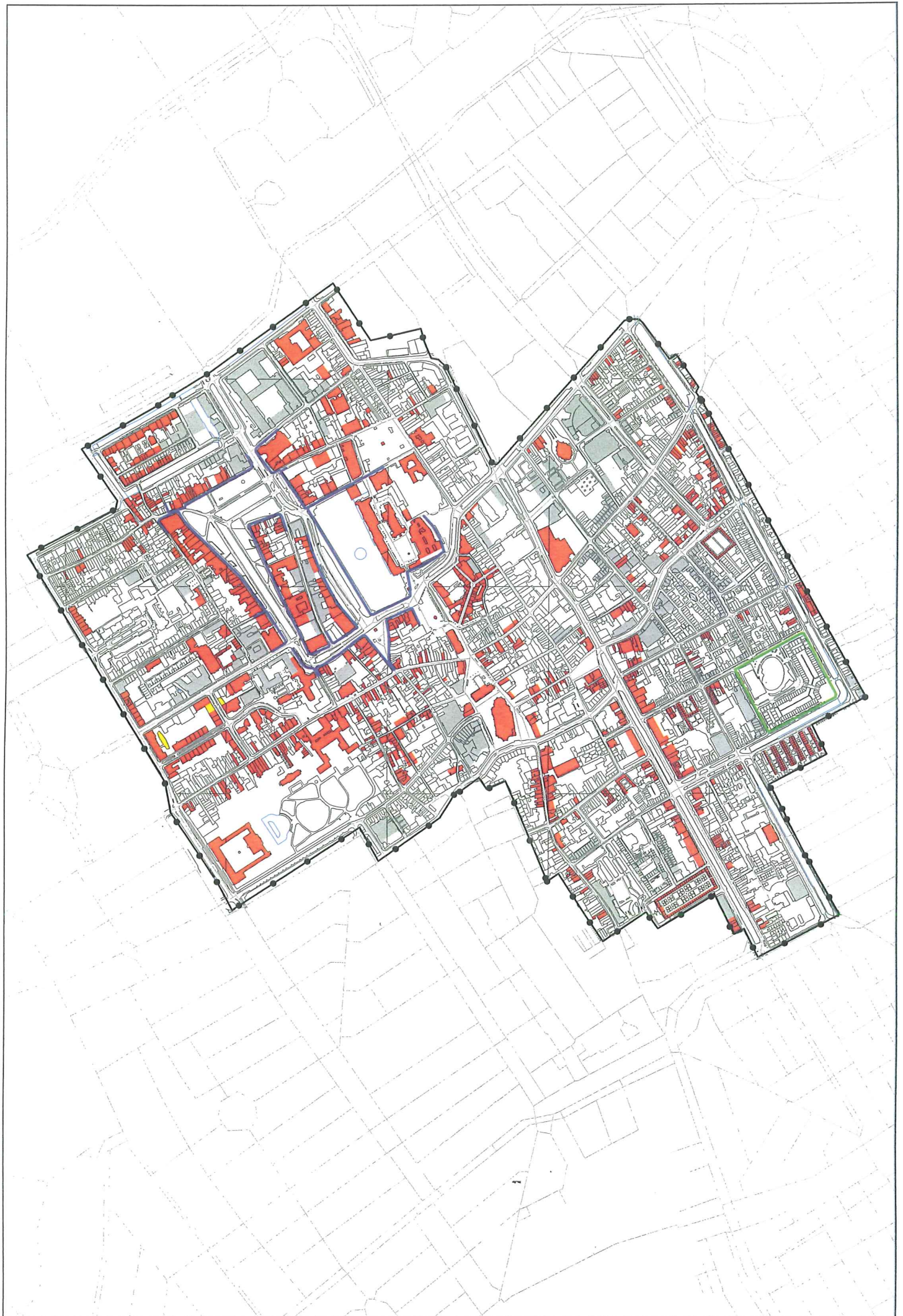
2e orde - beeldondersteunend straatenssemble (alle overige straten)

monument

perceel afwijkend in architectuur

perceel afwijkend in bouwhoogte en/of perceelbreedte

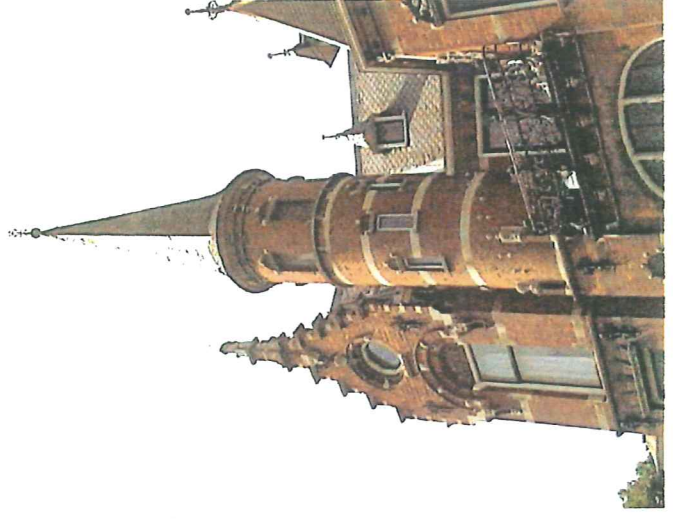
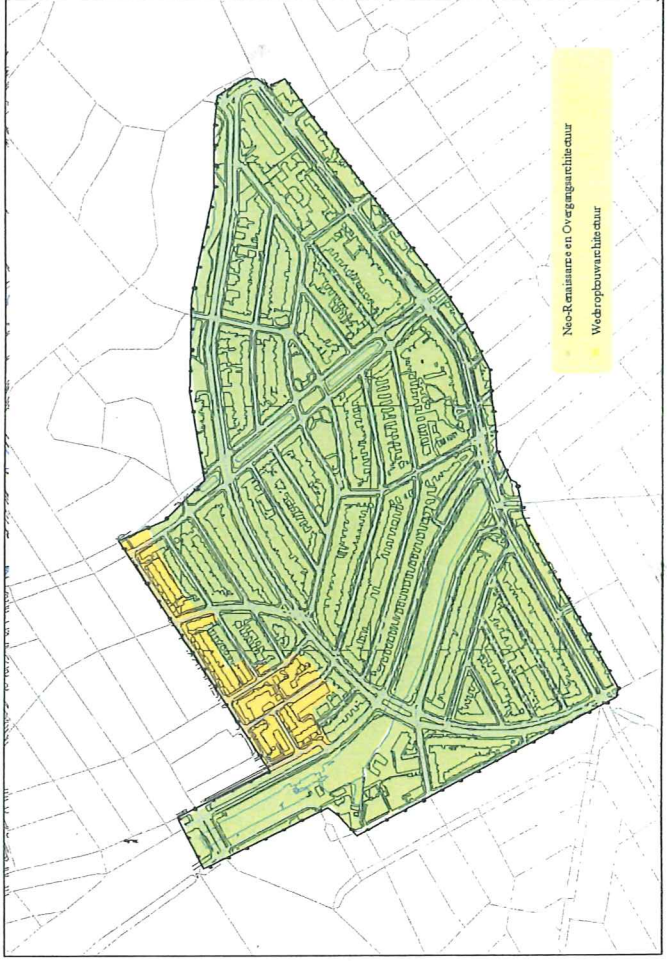
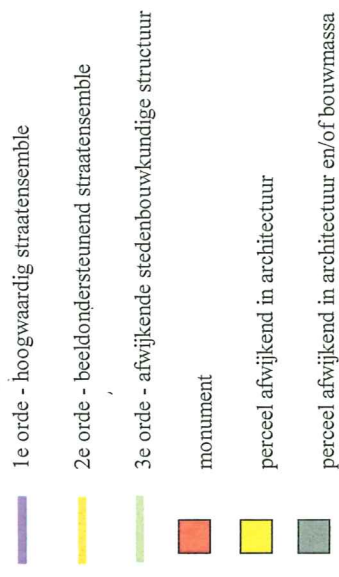

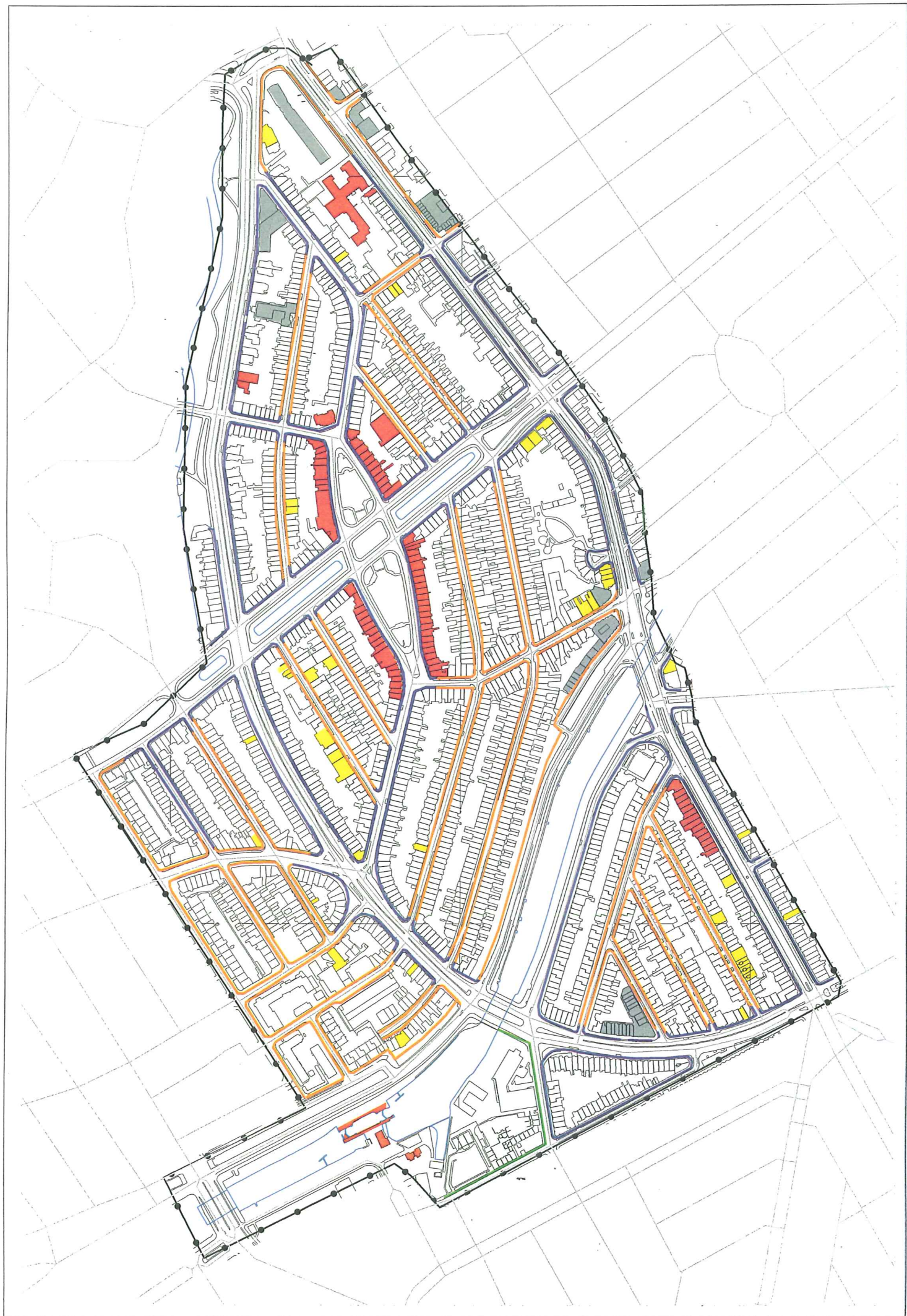

Duinoord

De bebouwingstypologie van dit rijks beschermde stadsgezicht wordt bepaald door:

- Het oorspronkelijk bebouwingsbeeld uit de aanleg van de wijk (1892-1902), hoofdzakelijk in *neo-renaissance*. Sommige delen van de straten werden pas beduidend later bebouwd waardoor ook de *overgangsarchitectuur* voorkomt. Aan de Groot Hertoginnelaan komen vrijstaande villa's en "twee-onder-een-kappers" voor. In de overige straten overheerst het herenhuis en de boven- en benedenwoning; de bouwhoogte varieert van twee tot maximaal vier bouwlagen met kap of plat dak. Verspreid komt bijzondere bebouwing in de wijk voor in de vorm van scholen en kerken. Kenmerkend is het ontbreken van hoogteaccenten op stedenbouwkundig belangrijke locaties.
- Het na de tweede wereldoorlog herbouwde gebied tussen Groot Hertoginnelaan en President Kennedylaan op basis van het "*Basisplan Stadhoudersplein, Scheveningse bosjes van de architect W.M. Dudok*" uit 1947 wordt gekenmerkt door de *Wederopbouwarchitectuur*. Het merendeel bestaat uit aaneengesloten herenhuisen, appartementen en winkels met bovenwoningen, variërend van drie tot vier bouwlagen met kap of plat dak.

Laakkwartier

De bebouwingstypologie van dit gemeentelijk beschermde stadsgezicht wordt bepaald door:

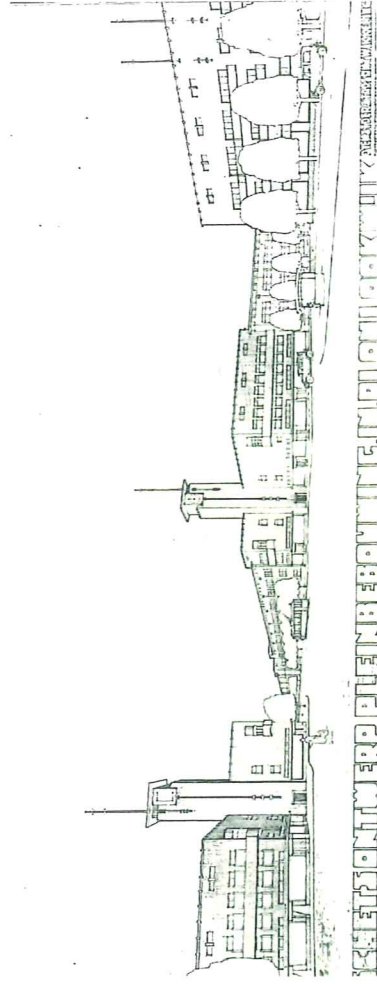
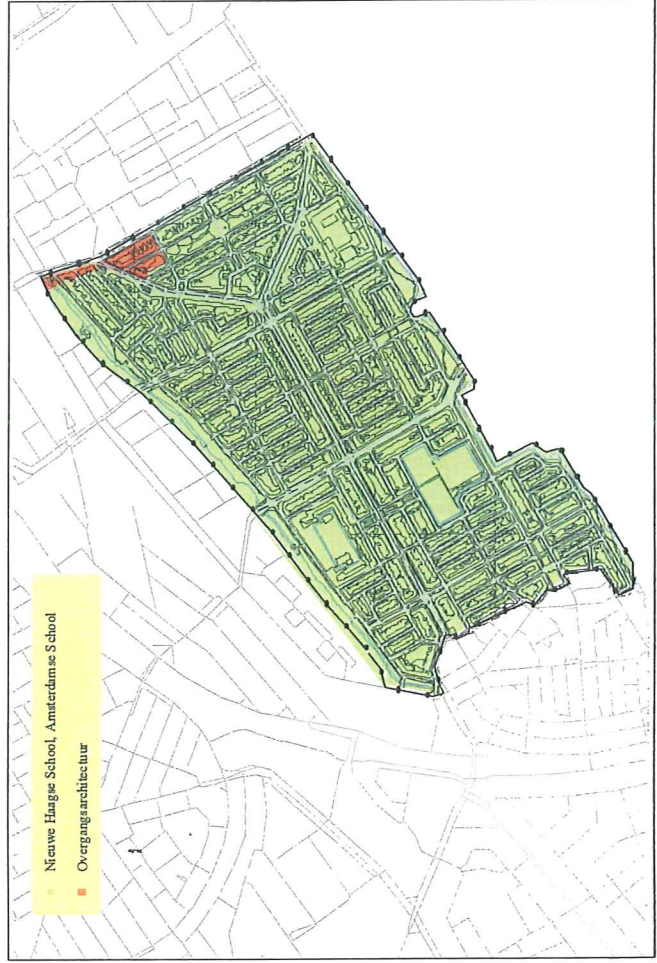
- in schoon metselwerk uitgevoerde eengezinswoningen, étagewoningen en beneden- en bovenwoningen in aaneengesloten gevelwanden op een tussen 1920 en 1940 naar ontwerp van de gemeentelijke Dienst Stadsontwikkeling en Volkshuisvesting uitgelegd stratenplan. Het platte dak en de hellende kapvorm worden beide toegepast, waarbij de kappen dan met pannen zijn gedekt. De architectuur vertoont in nagenoeg de gehele wijk de stijlkenmerken van de *Nieuwe Haagse School* en soms de *Amsterdamsche School*.
- de vroegste uitleg van rond 1905 aan het begin van de Rijkswijkseweg/Van Musschenbroekstraat, vormgegeven in *overgangsarchitectuur*.

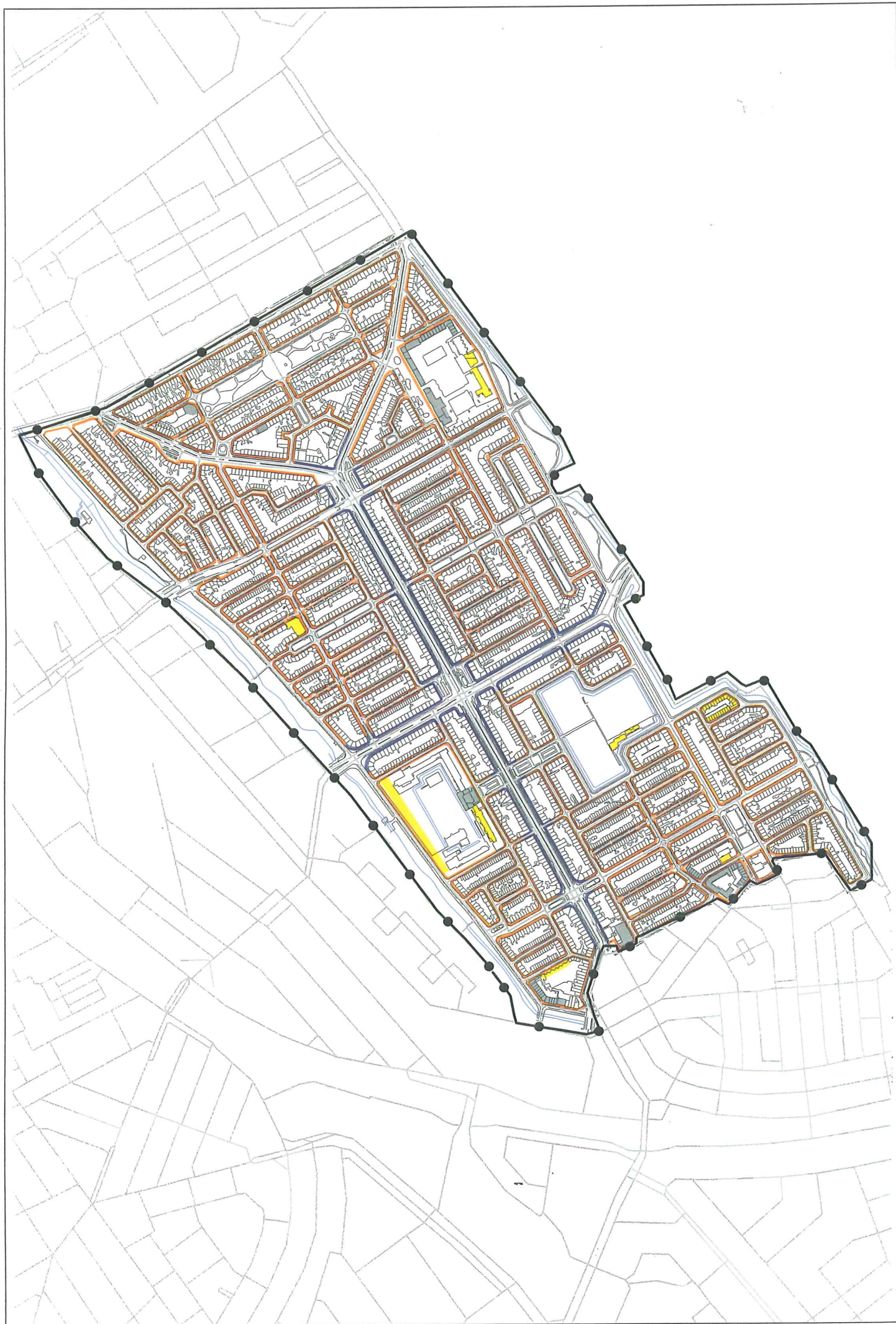
1e orde - hoogwaardig straatensemble

2e orde - beeldondersteunend straatensemble

perceel afwijkend in architectuur

perceel afwijkend in architectuur en/of bouwmassa

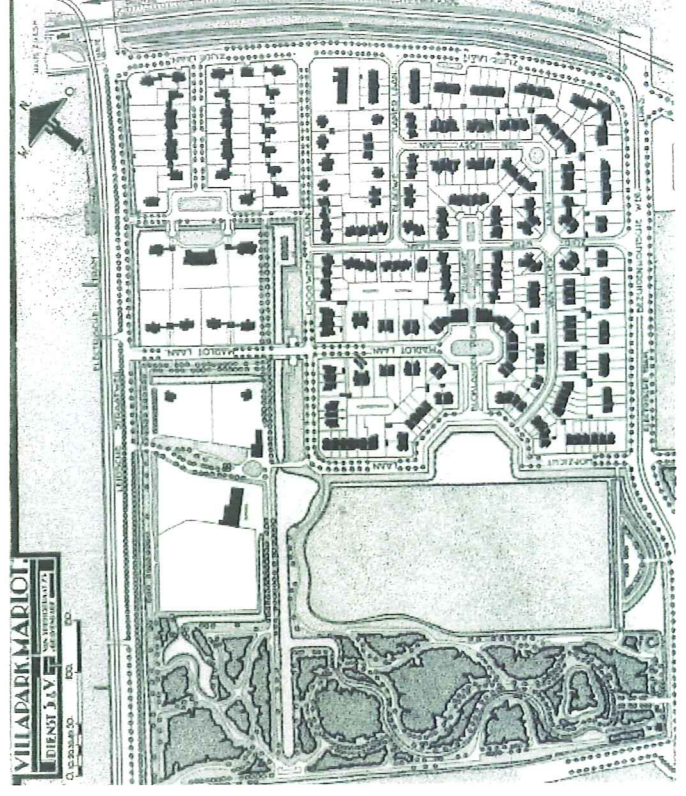
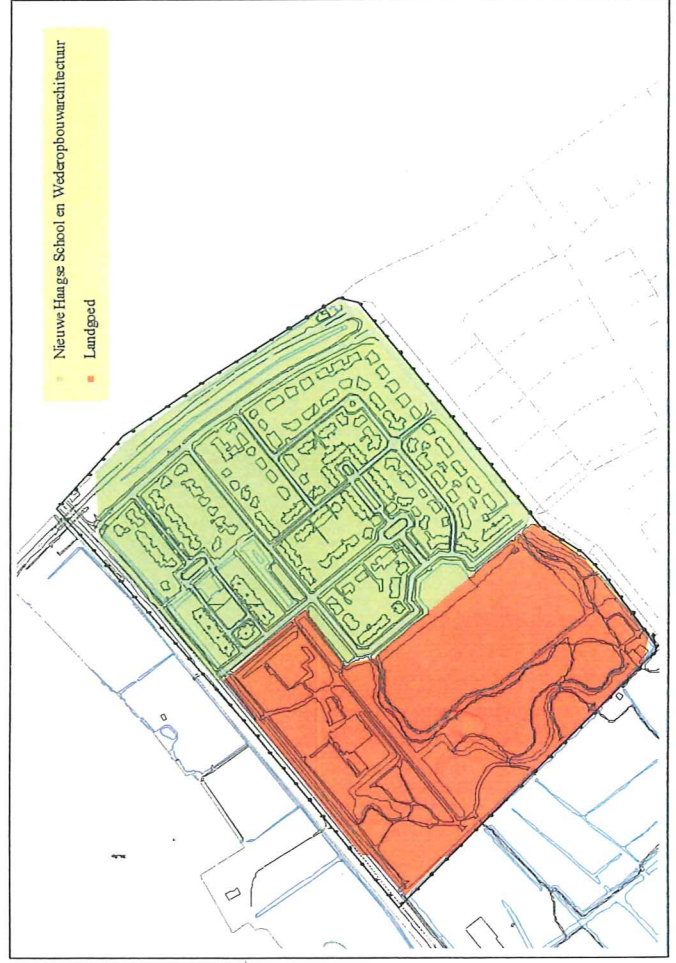

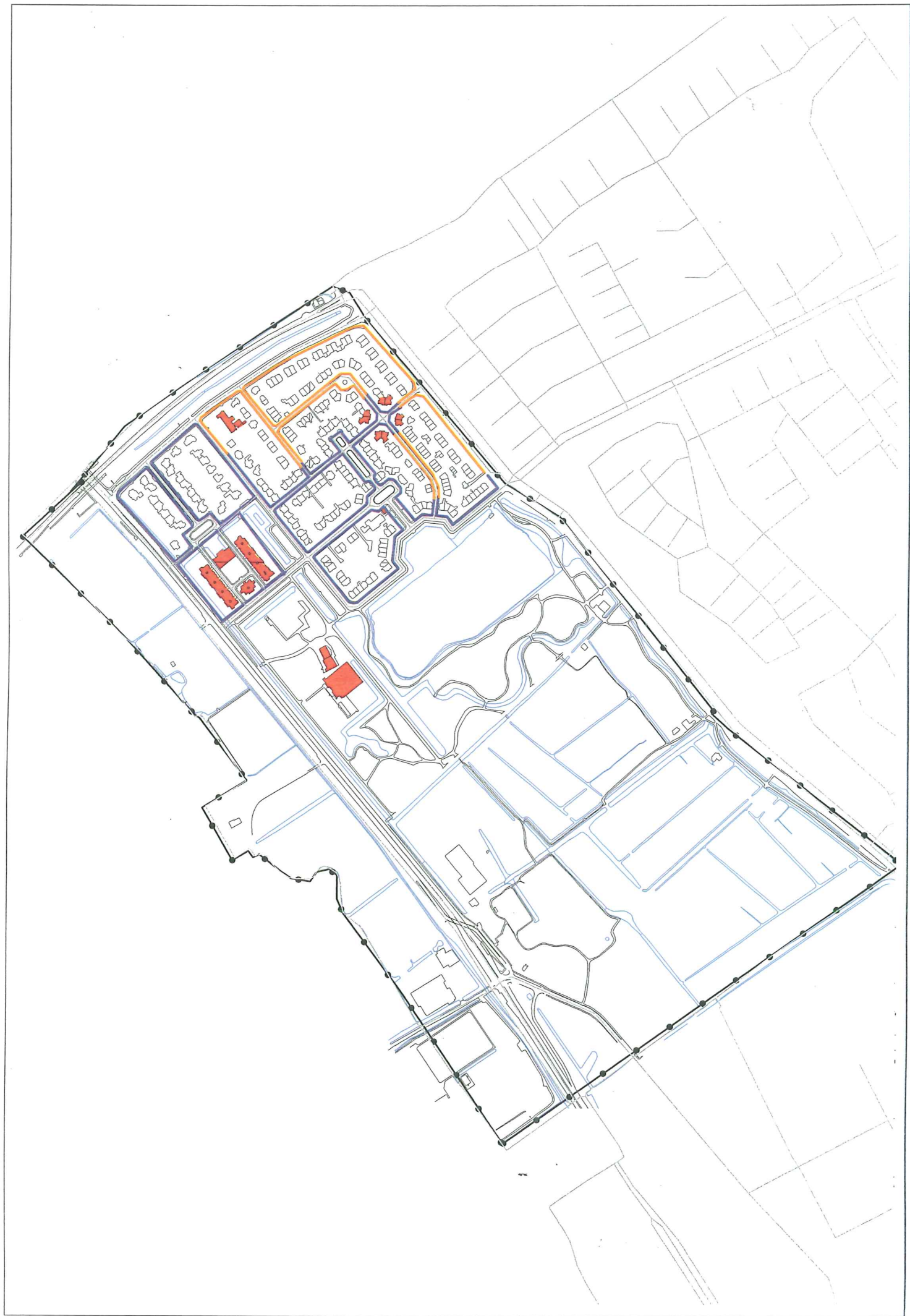
MARLOT

De bebouwingstypologie van dit rijks beschermde stadsgezicht wordt bepaald door:

- Het oorspronkelijke bebouwingsbeeld uit de aanleg van de wijk (1920-1940) in de stijl van de *Nieuwe Haagse School*. Aan de naar stedenbouwkundig plan van ir. H.E. Suyver ontworpen straten staan voornamelijk geschakelde villa's met een vaste rooilijn, enkele vrijstaande villa's en een parkflat. De vormgeving in de Nieuwe Haagse School wordt gekenmerkt door baksteenarchitectuur met een esthetisch gerichte compositie van gevelvlakken, overwegend horizontale accenten van in beton uitgevoerde lateien, dorpels, afdekplaten en luifels en licht geknikte en overstekende pannendaken met hoge schoorstenen.
- De na de tweede wereldoorlog bebouwde delen, met name geconcentreerd langs de Bezuidenhoutseweg en Van Hoeylaan in *Wederopbouwarchitectuur*. Hier is sprake van het afbouwen van de wijk waarbij op de vooroorlogse typologie van geschakelde villa's is voortgegaan. De na-oorlogse bebouwing volgt hier de traditionalistische stroming in de wederopbouwarchitectuur die goed aansluit bij die van de Nieuwe Haagse School.
- De historische buitenplaats Marlot ten zuidwesten van de villawijk, een landgoed waarop een 17e eeuwse landhuis en enige bebouwing in de stijl van de *Nieuwe Haagse School* aanwezig is.

- 1e orde - hoogwaardig straatensemble
- 2e orde - beeldondersteunend straatensemble
- monument

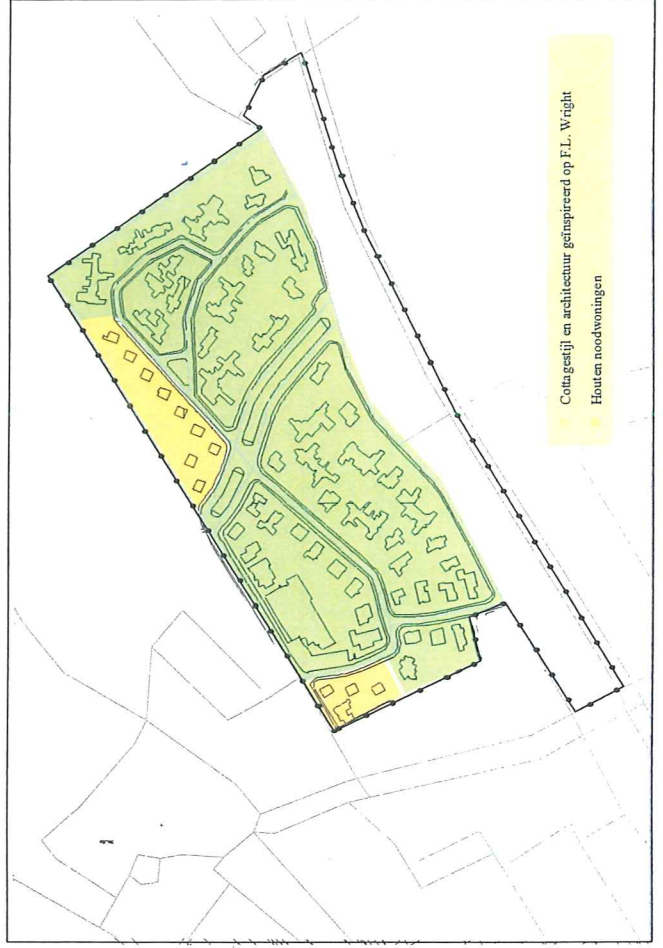
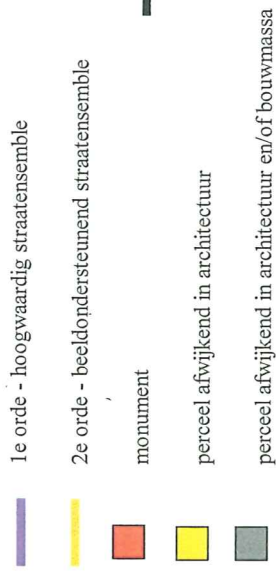

Meer en Bosch

De bebouwingstypologie van dit gemeentelijk beschermde stadsgezicht wordt bepaald door:

- Het oorspronkelijke bebouwingsbeeld behorend tot de aanleg van het villapark (1920-1923) van de architecten J. Duiker en B. Bijvoet, bestaande uit vrijstaande en geschakelde landhuisjes welke opgaan in het natuurlandschap. De bakstenen architectuur wordt gekenmerkt door de begrippen laag, horizontaal, besloten en organisch. Er zijn twee hoofdtypen te onderscheiden: woningen geïnspireerd op de **Engelse cottage-stijl** en de **prairiehouses van de architect F.L. Wright**. De woningen zijn voorzien van rieten daken, leien of leipannen.
- De westelijk van de Scheveningselaan en zuidelijk van de Katwijkselaan gesitueerde vrijstaande **houten huizen** (voormalige noodwoningen) welke vlak na de tweede wereldoorlog zijn gerealiseerd.

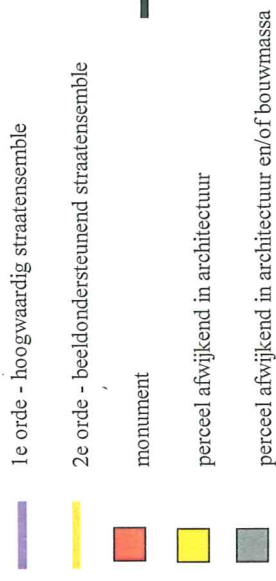

Regentessekwartier

De bebouwingstypologie van dit gemeentelijk beschermde stadsgezicht wordt bepaald door:

- Het oorspronkelijk bebouwingsbeeld uit de aanleg van de wijk (1890-1911), hoofdzakelijk in *neo-renaissance* met hier en daar *overgangsarchitectuur*. De bebouwing bestaat uit aaneengesloten gevelwanden, grotendeels bestaande uit boven- en benedenwoningen. Portieken komen uitsluitend voor in het rond 1911 aangelegde deel van de wijk rondom De Constant Rebecquestraat terwijl herenhuizen slechts in beperkte mate zijn gebouwd tussen de Weimarstraat en de Laan van Meerdervoort.
- Het merendeel van de panden kent een opbouw van drie bouwlagen met kap of plat dak hoewel ook twee bouwlagen met kap geen uitzondering is. Verspreid komt bijzondere bebouwing in de wijk voor in de vorm van scholen en kerken. Kenmerkend is het ontbreken van hoogteaccenten op stedenbouwkundig belangrijke locaties.

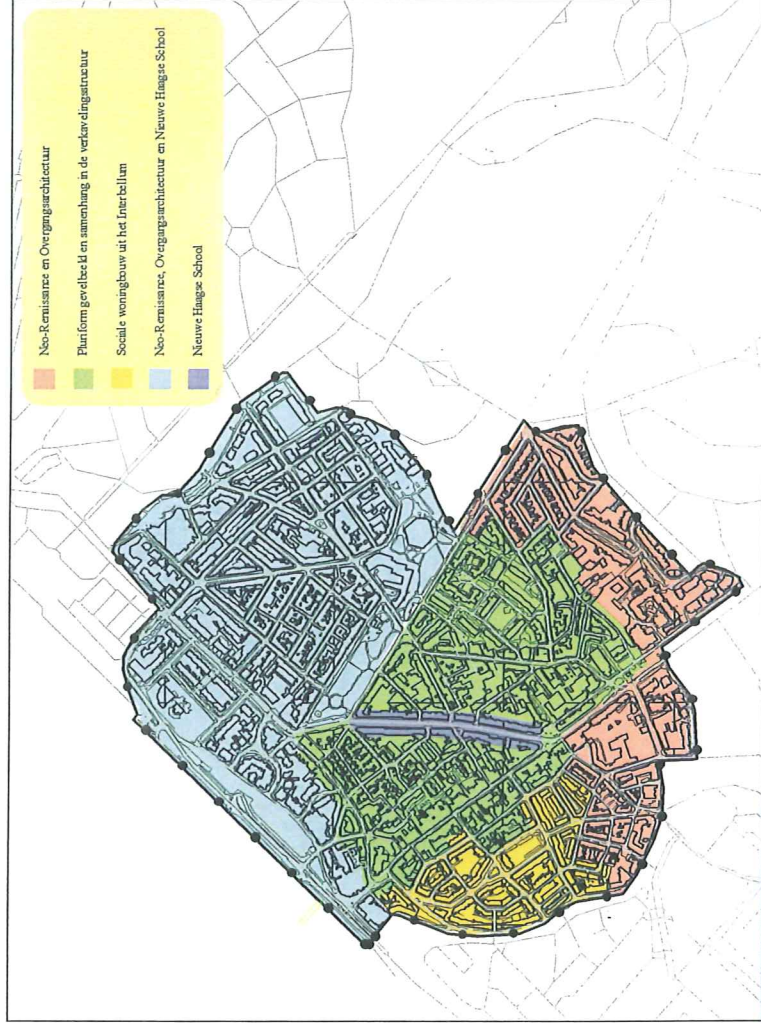
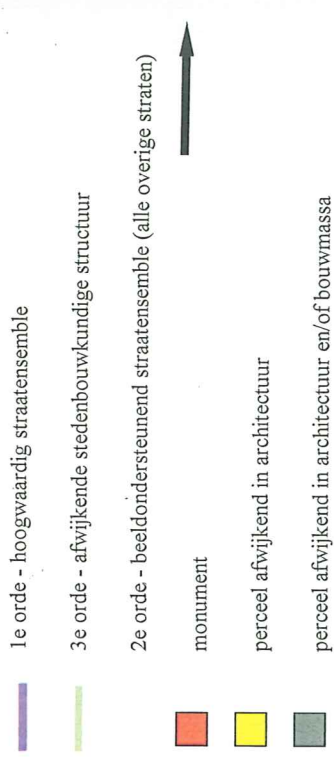

Scheveningen

De bebouwingstypologie van dit gemeentelijk beschermde stadsgezicht wordt bepaald door:

- Het gebied tussen de Nieuwe Laanjes en de Badhuiskade, de kern van het vissersdorp met de typerende *hoffesachtige verkavelingsstructuur* en doorgaans betrekkelijk lage bebouwing. Langs de Nieuwe Laanjes, Badhuiskade en Keizerstraat is meer sprake van aaneengesloten bebouwing langs de straat waarbij met name de Keizerstraat, de oudste straat van Scheveningen opvalt met zijn door de eeuwen heen gegroeid *pluriform gevelbeeld*.
- De rond 1920 naar ontwerp van H.P. Berlage gerealiseerde doorbraak van de Juriaan Kokstraat met aaneengesloten bebouwing in de stijl van de *Nieuwe Haagse School*.
- De *sociale woningbouw* uit het Interbellum van het Dr. de Visserplein en directe omgeving.
- De tussen 1895 en 1900 uitgelegde gebieden rondom de Roerstraat en de Cornelis Jolstraat die de aansluiting van Scheveningen met Den Haag bewerkstelligde. Deze bebouwing, hoofdzakelijk in *neo-rennaissance* en *overgangsarchitectuur* toont sterk stedelijke invloeden in plaats van de meer dorpsse hofesstructuur. De straten rondom de Roerstraat bestaan voornamelijk uit aaneengesloten arbeiderswoningen (boven- en benedenwoningen) en meer prestigieuze bebouwing langs de Duinstraat. De Cornelis Jolstraat en omgeving bestaat grotendeels uit rijke herenhuizen maar in de straten die aansluiten op het oude dorp zijn weer voornamelijk boven- en benedenwoningen.
- Het tussen 1890 en 1910 uitgelegde Renbaankwartier met volkswoningen en middenstandswoningen variërend van één tot drie bouwlagen in *neo-rennaissance* en *overgangsarchitectuur*. Het Renbaankwartier heeft een mengeling van aaneengesloten huizen langs de straat en hofesverkaveling. Richting de Nieuwe Parklaan is ook gebouwd in de stijl van de *Nieuwe Haagse School*.
- De kuststrook waarvan nog een groot aantal kenmerken van het vooroorlogse uiterlijk van de badplaats is bewaard gebleven. Typierend zijn de losse, of geschakelde villa's, herenhuizen en pensions in *neo-rennaissance* en *overgangsarchitectuur* en de rond het Paviljoen Von Wied uitgelegde bebouwing in de stijl van de *Nieuwe Haagse School*.

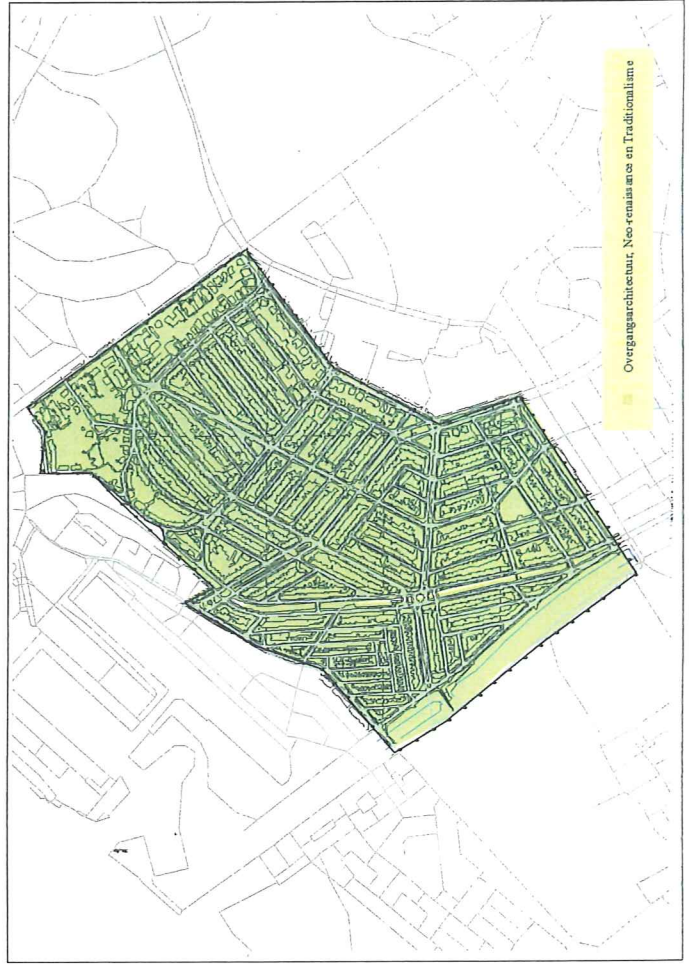
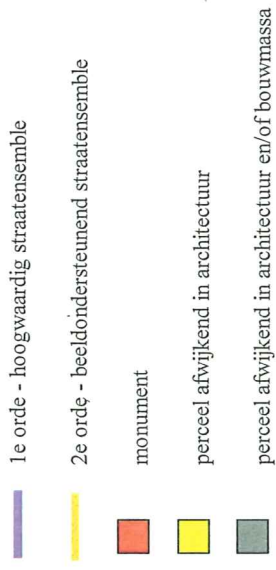

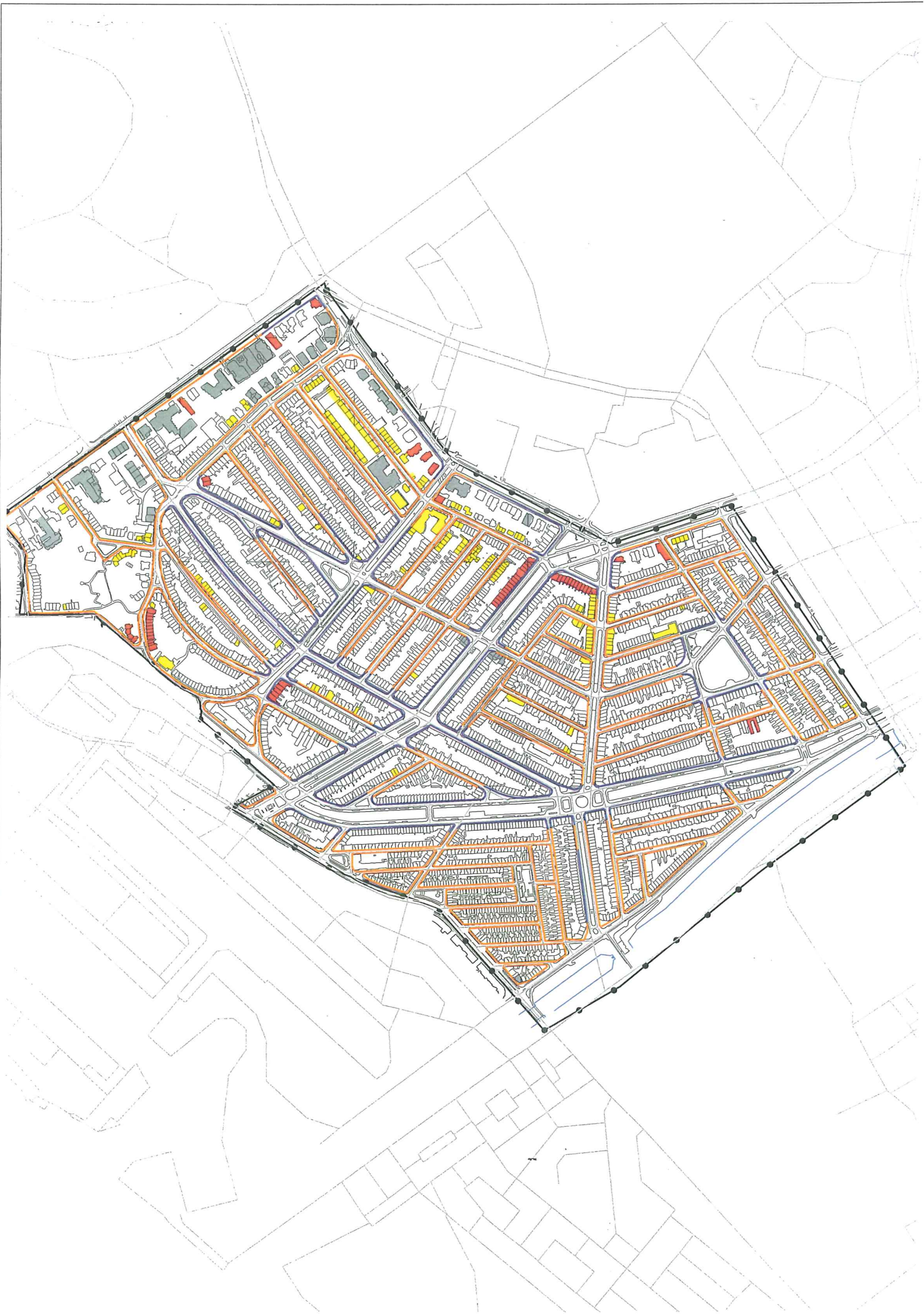

Statenkwartier

De bebouwingstypologie van dit rijks beschermd stadsgezicht wordt bepaald door:

- Het oorspronkelijk bebouwingsbeeld uit de aanleg van de wijk (1900-1915), hoofdzakelijk in *overgangsarchitectuur* met hier en daar *neo-rennaissance* en *traditionalisme*. De bebouwing bestaat voornamelijk uit aaneengesloten bebouwing, bestaande uit royale herenhuizen langs de hoofdstraten van twee of drie bouwlagen met kapverdieping of plat dak en in de zijstraten middenstandswoningen waarbij de architectuur soms soberder is uitgevoerd. Vrijstaande villa's en kort geschakelde herenhuizen zijn in hoofdzaak beperkt tot de randen van het gebied. Verspreid komt bijzondere bebouwing in de wijk voor in de vorm van scholen en kerken. Kenmerkend is het ontbreken van hoogteaccenten op stedenbouwkundig belangrijke locaties. Het architectuurbeeld wordt bepaald door de toepassing van fel gekleurde baksteen en verblendsteen naast traditionele baksteen met hier en daar natuursteen. Uitspringende erkers en balkons zorgen voor een golvende gevellijn. Art-Nouveau details komen tot uiting in gebrandschilderd glas en in tegeltableaus. Het gedeelte ten westen van de Van Boetzelaerlaan kwam vanaf 1909 tot stand. Dit deel heeft een eenvoudigere en kleinschaligere bebouwing met beneden- en bovenwoningen en vroege voorbeelden van portiekwoningen.

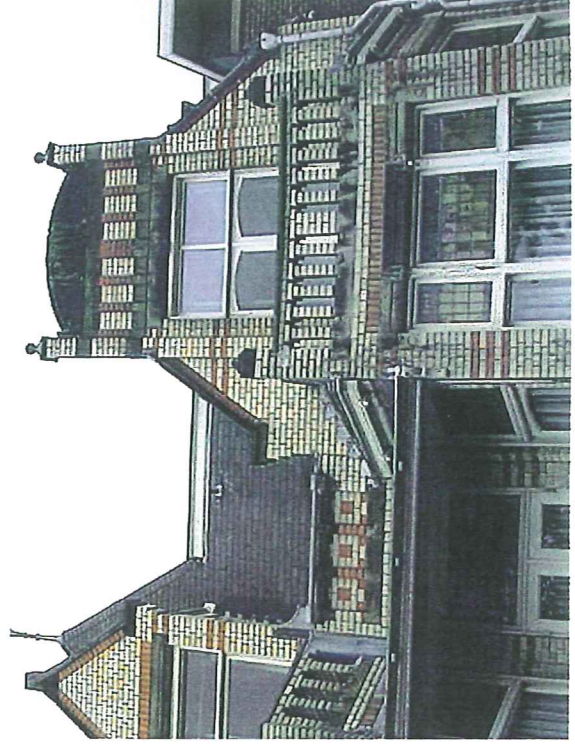
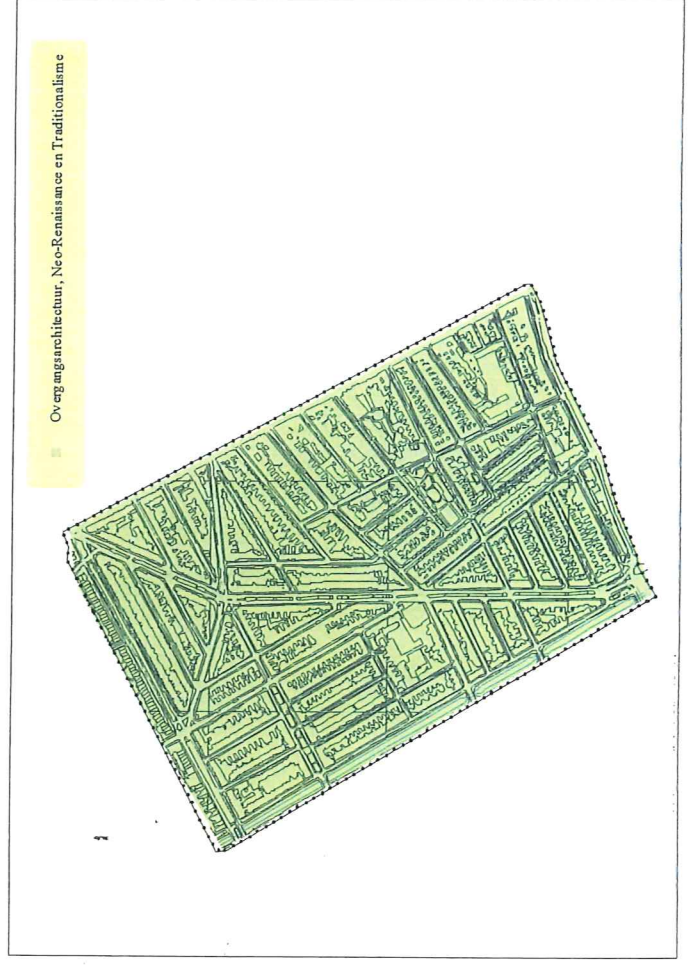
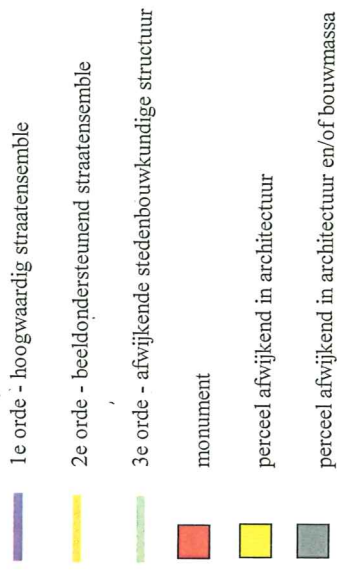

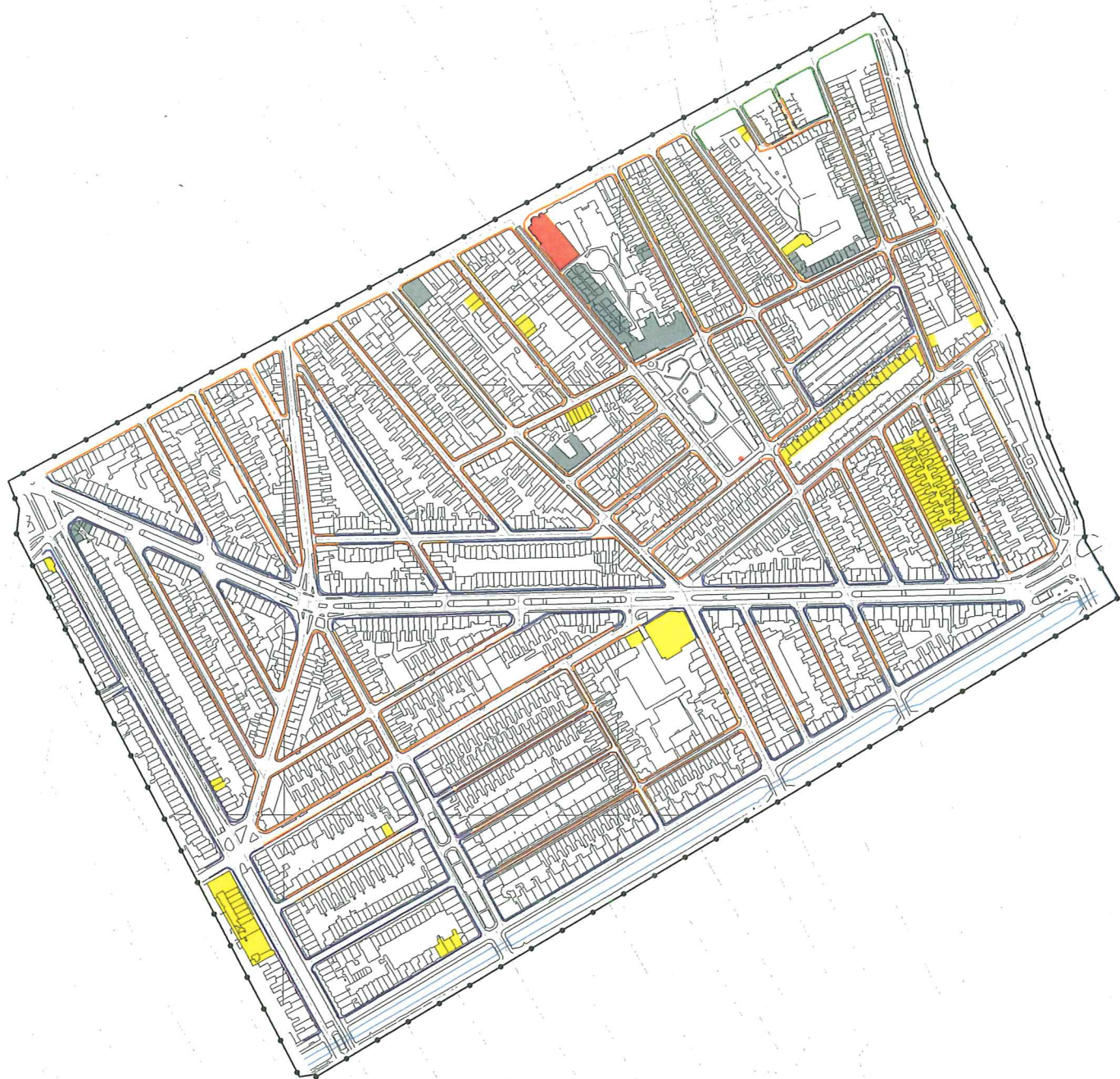
Valkenboskwartier

De bebouwingstypologie van dit gemeentelijk beschermde stadsgezicht wordt bepaald door:

- Het oorspronkelijk bebouwingsbeeld uit de aanleg van de wijk (1900-1915), hoofdzakelijk in *overgangsarchitectuur* met hier en daar *neo-rennaissance* en *traditionalisme*. De bebouwing bestaat uit aaneengesloten bebouwing, grotendeels bestaande uit boven- en benedenwoningen en portieken. Herenhuizen komen slechts in beperkte mate, met name tussen de Weimarstraat en de Laan van Meerdervoort.

Het merendeel van de panden kent een opbouw van drie bouwlagen met kap of plat dak hoewel ook twee bouwlagen met kap geen uitzondering is. Verspreid komt bijzondere bebouwing in de wijk voor in de vorm van scholen en kerken. Kenmerkend is het ontbreken van hoogteaccenten op stedenbouwkundig belangrijke locaties. Het architectuurbeeld van de meer rijkere woningen wordt bepaald door de toepassing van gekleurde baksteen en verblendsteen naast traditionele baksteen met hier en daar natuursteen. Uitspringende erkers en balkons zorgen voor een golvende gevellijn. De wat latere bebouwing in de wijk van na 1912 is vormgegeven in de meer traditionele bouwstijl. Het gedeelte ten zuidoosten van de Weimarstraat heeft een eenvoudigere bebouwing. Hier komen ook sobere panden zonder specifieke stijlkenmerken voor.

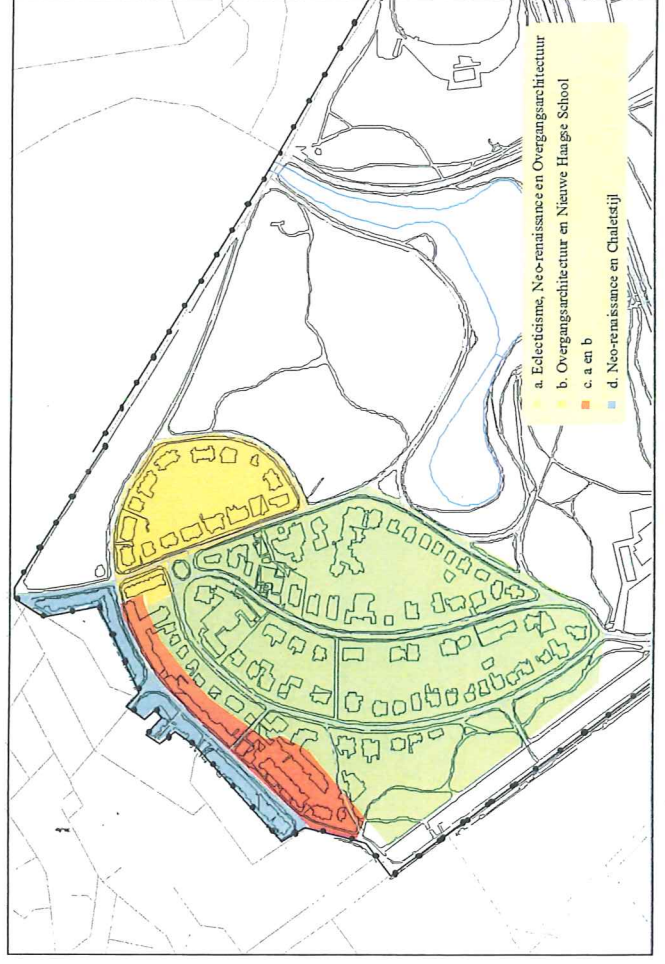
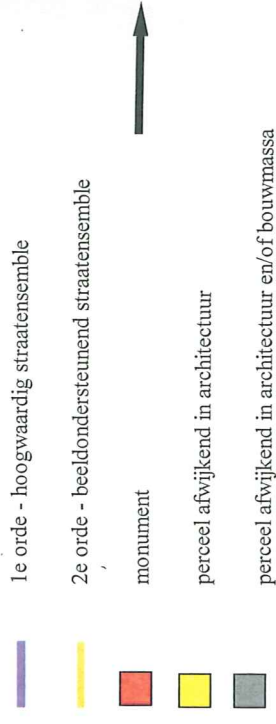

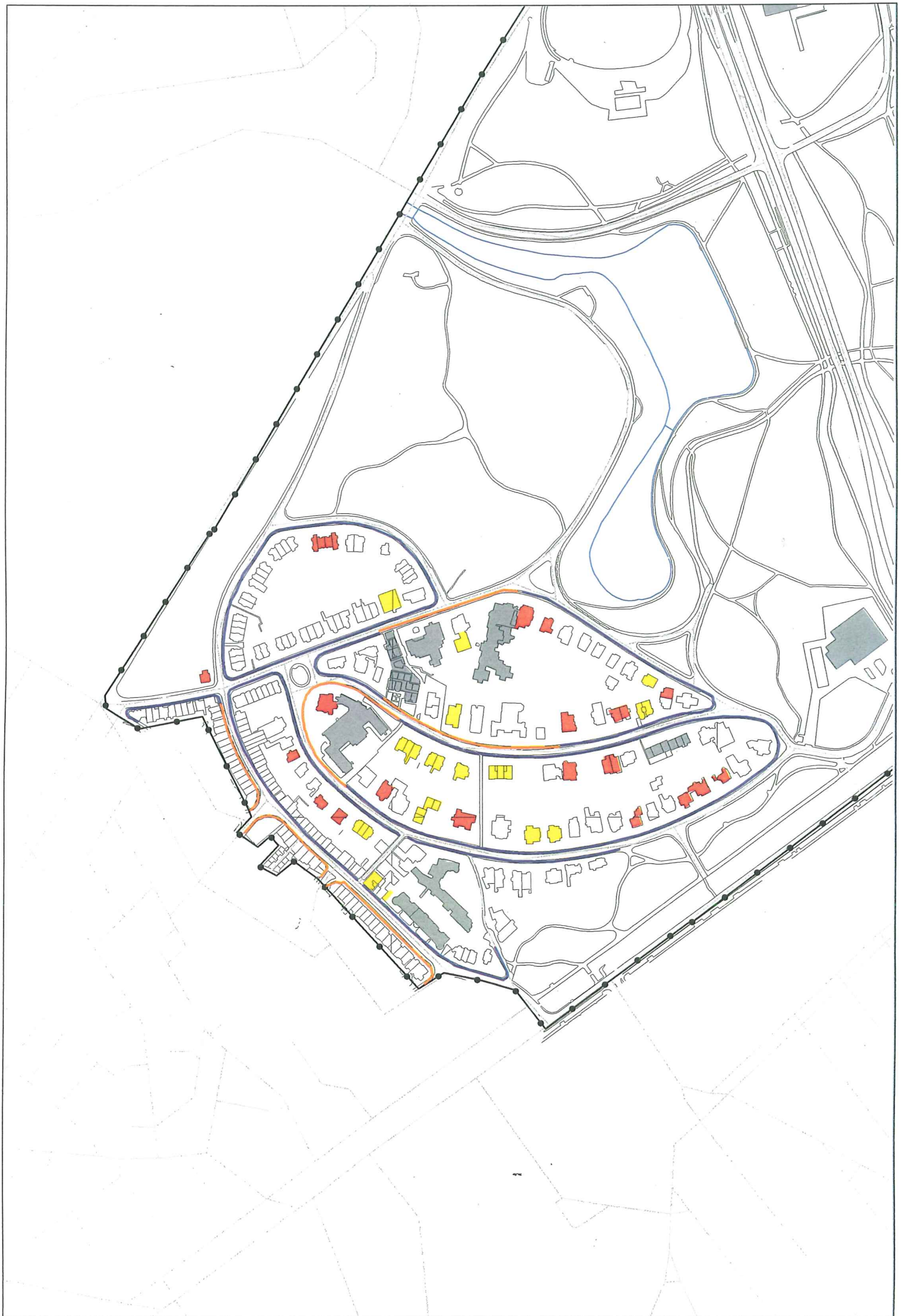

Van Stolkpark

De bebouwingstypologie van dit rijks beschermd stadsgezicht wordt bepaald door:

- Het oorspronkelijk bebouwingsbeeld uit de eerste decennia van de aanleg van de villawijk (1874-1900) hoofdzakelijk in *eclecticisme*, *neo-rennaissance* en *overgangssarchitectuur* en de latere toevoegingen (1900-1930), voornamelijk geconcentreerd ten oosten van de Duinweg, in *Nieuwe Haagse School* en hier en daar *overgangssarchitectuur*.
- De opzet van de wijk bestaat uit een landschappelijke aanleg naar ontwerp van de tuinarchitecten J.D. en L.P. Zocher. Kenmerkend is het gebogen stratenpatroon en weidse bochten met hierlangs vrijliggende villa's en geschakelde herenhuizen op ruime groene kavels. De bouwhoogte varieert van een tot drie bouwlagen met kappen.
- De aaneengesloten bebouwing van de oostwand van de Kanaalweg met *dezelfde architectuurstijlen* als in het villapark. De verscheidenheid aan stijlen is ook hier ontstaan door het geleidelijk volbouwen tussen 1874 en 1925. Door de grote verscheidenheid in architectuurstijlen, een wisseling in hoogte en breedte van individuele panden en symmetrisch opgezette "blokhuzen" is hier een levendig en pluriform gevelbeeld ontstaan.
- De voornamelijk aaneengesloten bebouwing met herenhuizen van de westwand van de Kanaalweg en de Duinweg in *neo-rennaissance* en *chaletstijl*. Deze straten met een veel homogener karakter dan de oostwand van de Kanaalweg vormen onderdeel van het buurtje dat tussen 1895 en 1905 is aangelegd rondom de Cornelis Jolstraat. De bouwhoogte varieert van twee tot drie bouwlagen (soms een souterrain) met kap.

Vogelwijk

De bebouwingstypologie van dit gemeentelijke beschermde stadsgezicht wordt bepaald door:

- het oorspronkelijk bebouwingsbeeld uit de voor-oorlogse aanleg (1918-1940), hoofdzakelijk in *Delftse School*, *Nieuwe Haagse School* en *traditionalisme* en het in schaal, materiaal en beeld op de vooroorlogse architectuur aansluitende bebouwingsbeeld van het na-oorlogse deel (tussen Buizerdlaan en De Savornin Lohmanlaan) uit de jaren vijftig in traditionele *wederopbouw*. Kleine villa's, twee-onder-één-kapwoningen en aaneengesloten middenstandswoningen aan lanen en straten met een bochtig beloop bepalen het beeld. De bebouwing, doorgaans twee of drie bouwlagen, is altijd opgetrokken in schoon metselwerk en bezit opvallende door pannen gedekte kappen. Kenmerkend is het ontbreken van hoogteaccenten op stedenbouwkundig belangrijke locaties. Met name aan de randen maar ook op enkele locaties midden in de wijk is bijzondere bebouwing opgenomen (schoolgebouwen, enkele kerken en woonhotels).

1e orde - hoogwaardig straatensemble

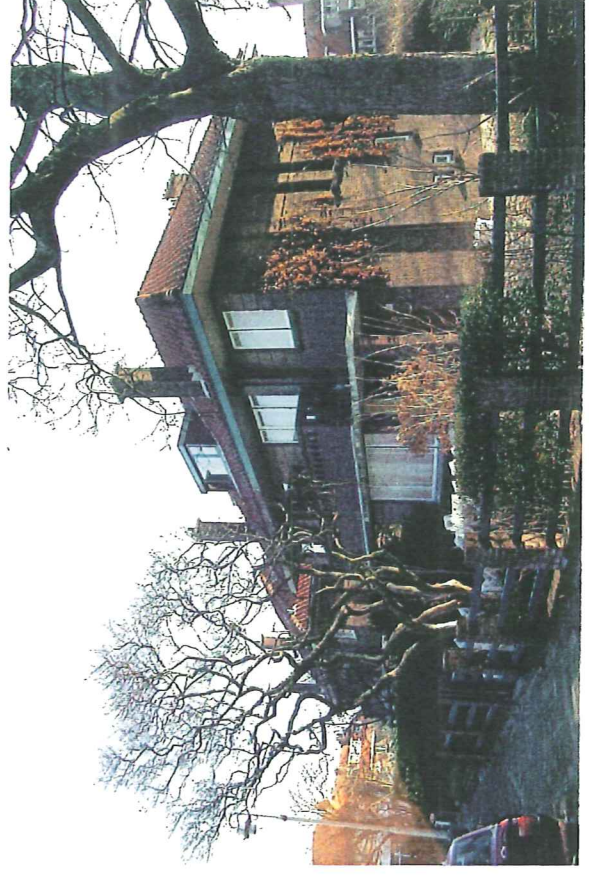
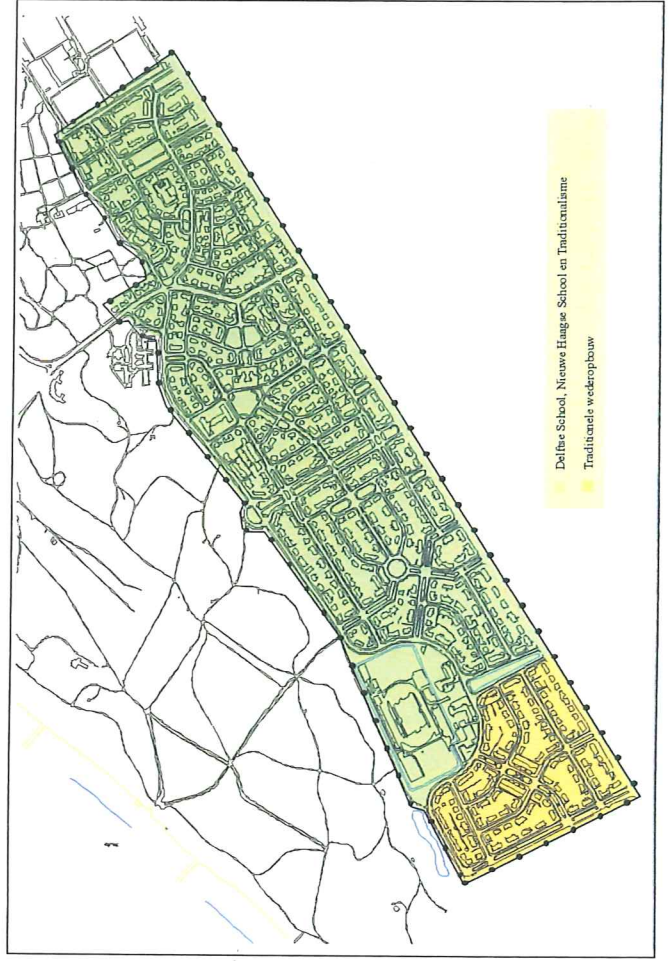
2e orde - beeldondersteunend straatensemble

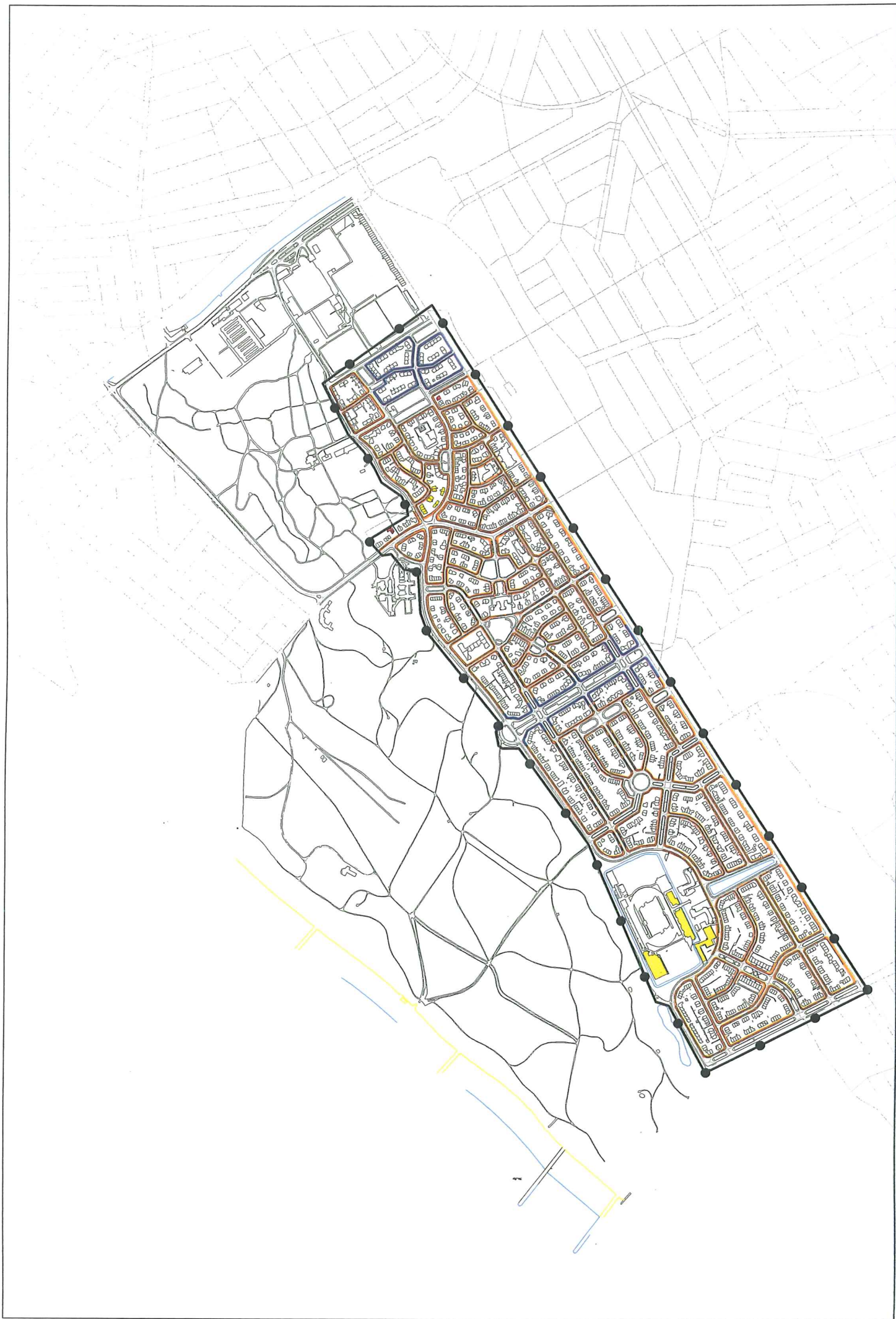

monument

perceel afwijkend in architectuur

Willemspark

De bebouwingstypologie van dit rijks beschermde stadsgezicht wordt bepaald door:

- villapark met in het groen gesitueerde losstaande en geschakelde villa's alsmede langs de Alexanderstraat, Javastraat en Zeestraat wanden met aaneengesloten herenhuizen, allen in *eclectische stijl*. Incidenteel komt ook neo-rennaissance voor. De bouwhoogte varieert van twee tot drie bouwlagen met kap.
- complex van de voormalige manege met 22 woonhuizen uit 1846 in *neo-gotiek* aan de Nassaulaan, waarvan de bebouwing tegenover de Mauritskade in 1897 is vervangen door herenhuizen in *neo-rennaissance stijl*.

1e orde - hoogwaardig straatensemble

2e orde - beeldondersteunend straatensemble

monument

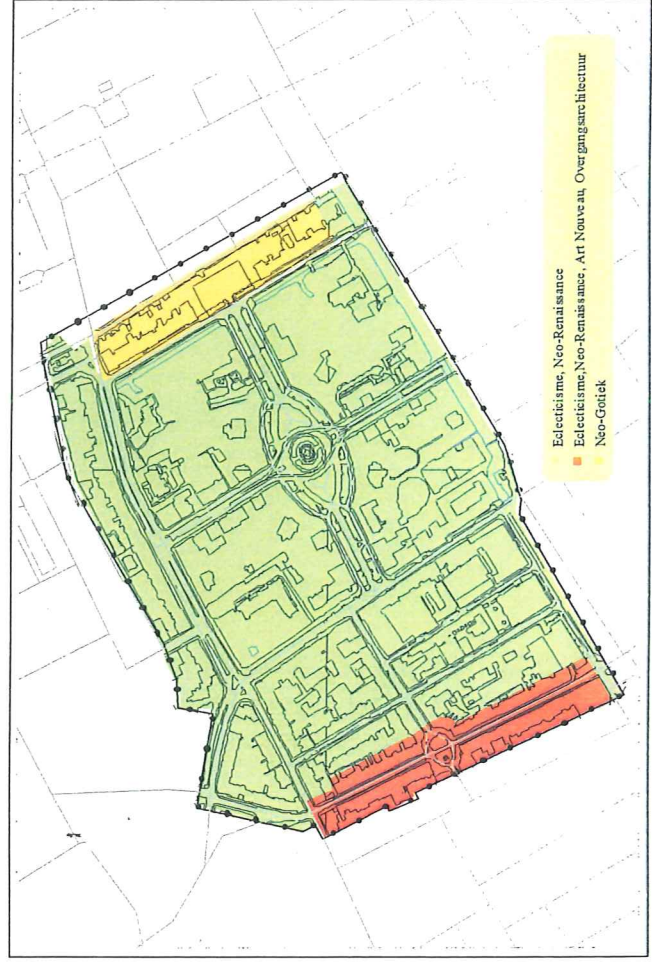
perceel afwijkend in architectuur

perceel afwijkend in architectuur en/of bouwmassa

Zeeheldenkwartier (deels)

De bebouwingstypologie van dit rijks beschermde stadsgezicht wordt bepaald door:

- rechte straten met gevelwanden van ruime herenhuizen en boven- en benedenwoningen in gesloten bouwblokken, vormgegeven in *eclectische stijl* en *neo-rennaissance*. De meeste huizen hebben een opbouw van drie bouwlagen met kap. Incidenteel is later verbouwd in Art Nouveau en overgangarchitectuur.
- de incidenteel tussen de oorspronkelijke architectuur opgenomen vroeg twintigste eeuwse bebouwing in *Art Nouveau* en *overgangarchitectuur* in de Anna Paulownastraat.

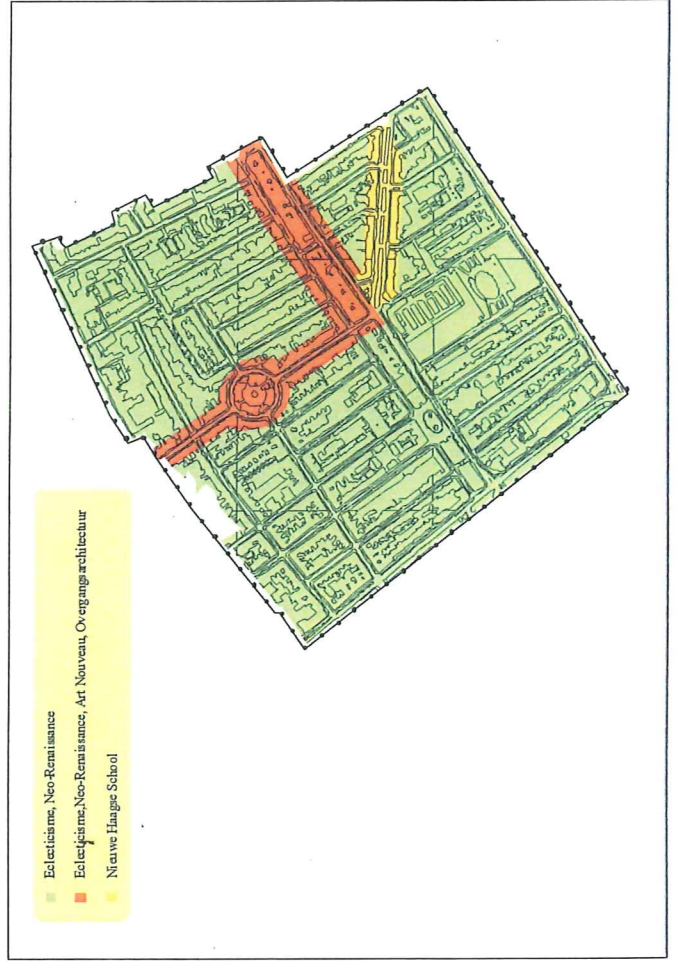
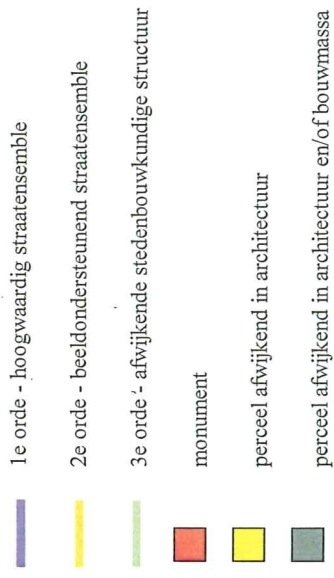

Zeeheldenkwartier

De bebouwingstypologie van dit gemeentelijk beschermde stadsgezicht wordt bepaald door:

- rechte en flauw gebogen straten met gevelwanden van ruime herenhuizen en boven- en benedenwoningen in gesloten bouwblokken, vormgegeven in *eclectische stijl* en *neo-rennaissance*. De meeste huizen hebben een opbouw van drie bouwlagen met kap;
- de incidenteel tussen de oorspronkelijke architectuur opgenomen vroeg twintigste eeuwse bebouwing in *Art Nouveau* en *overgangsarchitectuur* langs de hoofdklassen: Elandstraat, Piet Heinstraat, Zoutmanstraat, Prins Hendrikplein en het Piet Heiplein;
- de twee straatwanden langs de in 1927 gerealiseerde verkeersdoorbraak (Vondelstraat) van gesloten uniforme bouwblokken in de trant van de *Nieuwe Haagse School*, bestaande uit vier bouwlagen onder platte daken met overstekken en accenten op de hoeken.

Zorgvliet

De bebouwingstypologie van dit rijks beschermde stadsgezicht wordt bepaald door:

- Het oorspronkelijke bebouwingsbeeld uit de aanleg van de wijk (1913-1917). Deze bestaat hoofdzakelijk uit *historiserende* en *traditionele architectuur*. Enkele villa's zijn uitgevoerd in de Engelse Landhuisstijl.
- De opzet van de villawijk bestaat uit een landschappelijke aanleg in glooiend terrein met hoofdzakelijk villa's en enkele geschakelde herenhuizen aan een overwegend gebogen stratenpatroon. Het merendeel van de gebouwen kent een hoofdopzet van twee bouwlagen onder een hoog oplopend schilddak met opvallende hoekschoorstenen, een aantal villa's is van een souterrain voorzien. Veel van de villa's tonen een monumentale classicistische benadering door hun symmetrische hoofdopzet, de vlakke gevelbehandeling, de hoogoplopende schilddaken met opvallende hoekschoorstenen.
- Het na de tweede wereldoorlog herbouwde gebied langs de noordwestrand van Zorgvliet op basis van het "*Basisplan Stadhoudersplein, Scheveningse bosjes van de architect W.M. Dudok*" uit 1947. Dit gebied wordt gekenmerkt door pluriforme bebouwing bestaande uit kantoren, woningen, scholen en een kerk in de *Wederopbouwarchitectuur*.

